

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

KATALÓG EDUKAČNÝCH AKTIVÍT V MATERSKEJ ŠKOLE S JESENNOU TEMATIKOU

Edukačný materiál

Iveta Šenšelová

2014

Autor: Bc. Iveta Šenšelová
Názov: Katalóg edukačných aktivít v materskej škole s jesennou tematikou
Recenzenti: PhDr. Irma Kurčíková
Mgr. Michaela Vargová, PhD.
Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave
Rok vydania: 2014
ISBN: 978-80-565-0019-4

ANOTÁCIA

V edukačnom materiáli sa zameriame na ponuku rôznorodých edukačných aktivít zo štyroch tematických okruhov – Ja som, Ľudia, Príroda, Kultúra vo všetkých vzdelávacích oblastiach: perceptuálno-motorickej, kognitívnej a sociálno-emocionálnej. Edukačné aktivity rozvíjajú kľúčové kompetencie dieťaťa v predprimárnom vzdelávaní v kontexte Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie ISCED 0. Ponúkajú širokú škálu uplatnenia. Aktivity sú didakticky zacielené a plnia sa v nich výchovno-vzdelávacie ciele s využitím rôznych metód, stratégií a prostriedkov. Zameriavajú sa na ciele rozvíjajúce a podporujúce znalosť, pochopenie, aplikáciu, analýzu, syntézu, hodnotenie a tvorivosť. Sú zamerané na rozvíjanie kompetencií dieťaťa v predprimárnom vzdelávaní.

Hry a aktivity s edukačným zámerom sa môžu variabilne zaraďovať v rámci rozpisu denných činností počas celého dňa. V budúcnosti je možné ich pretransformovať na základe inovácie Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie ISCED 0 do nových vzdelávacích oblastí: Jazyk a komunikácia, Matematika a práca s informáciami, Človek a príroda, Človek a spoločnosť, Človek a svet práce, Umenie a kultúra, Zdravie a pohyb.

Kľúčové slová: edukačné aktivity, kompetencie, štandardy, metódy, stratégie, prostriedky, edukácia.

OBSAH

ANOTÁCIA	3
OBSAH	4
ÚVOD	7
1 EDUKAČNÉ AKTIVITY V OBLASTI JA SOM	8
1.1 JA SOM – perceptuálno-motorická oblasť	8
ŠARKAN LETÍ.....	8
JESENNÝ GULĽKO BOMBULĽKO	8
NA RYBÁRA S MALOU RYBKOU	9
ŠPORTUJEME V JESENI	9
MOZAIKOVÝ ŠARKAN.....	10
ZAJKO SA ROZCVIČUJE	10
PUTUJÚCA KVPÔČKA.....	11
PRESKAKUJEME KAPUSTIČKY	12
VEVERIČKY – NAHÁŇAČKY	12
ZAJACE V KAPUSTE.....	12
DRAK LETÍ.....	13
1.2 JA SOM – kognitívna oblasť	14
DEDKO REPKU ZASADIL.....	14
ČO MI CHUTÍ v jeseni?	14
VITAJTE V MATERSKEJ ŠKOLE.....	15
OVOCIE A ZELENINA.....	15
NA ZÁHRADNÍKA	16
NA ULICI	17
NÁŠ DOMOV V JESENI.....	17
1.3 JA SOM – sociálno-emocionálna oblasť	18
JESENNÉ RÝMOVANIE.....	18
POVEDZ TO OPAČNE/SPRÁVNE	19
VESELÁ JESENNÁ KOCKA.....	19
2 EDUKAČNÉ AKTIVITY V OBLASTI ĽUDIA	21
2.1 ĽUDIA – perceptuálno-motorická oblasť	21

STONOŽKA.....	21
CESTOU-NECESTOU PO JESENNEJ KRAJINE.....	21
BOLA BABKA.....	22
KOZIČKA JE V ZÁHRADE	23
IŠLA SOVA NA TANEC.....	23
O REŤAZ, O REŤAZ	24
NA OBLÁČIKY	24
ZAJKOVIA A KAPUSTA	25
2.2 ĽUDIA – kognitívna oblasť.....	26
ČO JE HRANATÉ.....	26
ZAJKOV DOM.....	26
KDE JE VIAC/MENEJ BÁBOVIEK.....	27
AUTO, VLÁČIK, LODIČKA	28
VIJEME LISTY, VIJEME.....	29
ROZPRÁVKOVÁ BABIČKA.....	29
FAREBNÉ TANIERE	30
MÔJ ŠARKAN	31
JESENNÉ PRÁCE.....	31
KOŠÍK PLNÝ OVOCIA	32
2.3 ĽUDIA – sociálno-emocionálna oblasť	32
ČAROVNÉ jesenné ZRKADLO.....	32
AKO SA RODÍ CHLIEB	33
KEDY SA SMEJEM – KEDY PLAČEM.....	33
STÔL ZMIERENIA.....	34
JESENNÝ STROM PRIATEĽSTVA.....	35
3 EDUKAČNÉ AKTIVITY V OBLASTI KULTÚRA.....	35
3.1 KULTÚRA – perceptuálno-motorická oblasť.....	36
NA DEDKOVOM DVORE	36
NA BUBENÍKA	36
TOM A JERRY	37

AKO RASTIE PLOT.....	37
BOLA BABKA.....	38
IŠLA SOVA NA TANEC.....	38
JESENNÁ PRECHÁDZKA PO LESE.....	39
ZVIERATÁ Z DŽUNGLE.....	40
3.2 KULTÚRA – kognitívna oblasť	41
HÁDAJ, ČO JE TO?	41
CESTUJEME VLAKOM ZA STARÝMI RODIČMI.....	41
DOBÉ RÁNO, DOBRÚ NOC	42
NAJKRAJŠIA KRAJINA.....	43
POSTAVÍM ÚKRYT NA ZIMU	43
TO JE CELÝ ROK	44
PESTROŠŤ NAŠEJ ZEME	44
ZVIERATKÁ NA JESEŇ	45
3.3 KULTÚRA – sociálno-emocionálna oblasť	46
JESENNÝ PANÁČIK	46
ŠARKAN V JESENI.....	46
ZVIERATKÁ NA HOSTINE u ježka Jožka	47
KOZA ODRATÁ A JEŽ	47
JESENNÉ LISTY	48
PAMPÚŠIK.....	49
JESENNÝ PARK	49
KOVÁČ KUJE, MECHY DUJE.....	50
MALÁ ROZPRÁVKA O REPE	50
ODPAD PRE RADOSŤ.....	51
MAĽOVALA PANI JESEŇ	51
4 EDUKAČNÉ AKTIVITY V OBLASTI PRÍRODA.....	52
4.1 PRÍRODA – perceptuálno-motorická oblasť.....	52
FROTÁŽ LÍSTIA	52
JESENNÉ OVOCIE	53

ZVIERATKÁ V JESENNOM PARKU	53
PANI JESEŇ V ZOO	54
JESENNÁ TURISTIKA	54
STROMY NA JESEŇ.....	55
JESENNÉ HĽADANIE	55
PRÍRODNÁ KOLÁŽ.....	56
CVIČENIE S LOPTAMI V JESENNEJ ZÁHRADE	56
JESENNÝ LES	57
KOŠÍK PRE VEVERIČKU.....	57
JAZDÍME OPATRNE.....	58
JESENNÍ ŠKRIATKOVIA.....	59
VEVERIČKY – ŠIKOVNÍČKY	59
4.2 PRÍRODA – kognitívna oblasť	60
EXPERIMENT S FAZUĽKAMI	60
JESENNÉ MANDALY.....	60
STROM ROČNÝCH OBDOBÍ.....	61
JESENNÉ KVETY	61
JESENNÉ STROMY V PARKU	62
NA HUBÁRA	62
ČISTÍME RYBNÍK.....	63
PLODY V JESENI	63
NA DVORE BÝVA	64
KTO ŽIJE V LESE A NA STROME?	64
PRÍBEH DAŽĎOVEJ KVAPKY	65
ČO NÁM DÁVAJÚ	66
PSÍK OCHRANCA – KAMARÁT.....	66
4.3 PRÍRODA – sociálno-emocionálna oblasť.....	67
ČO SEM NEPATRÍ.....	67
JESENNÉ UPRAŤOVANIE LÚKY	68
CHORÝ ODPADKOVÝ KÔŠ	68

UMELECKÁ JESENNÁ FOTOGRAFIA	69
LOM – EXKURZIA.....	69
TAKTO SA MI TO PÁČI.....	70
ZA ČISTÚ PRÍRODU.....	70
ČO BY STE UROBILI?	71
AKO RASTIE STROM	72
PEKNÉ MIESTO V PRÍRODE	72
NA JESENNOM VÝLETE	73
ČO SA PATRÍ A ČO NIE	73
NA MALÝCH OCHRANÁROV	74
MY SME MALÍ OCHRANÁRI.....	74
ZVIERATKÁ UPRATUJÚ LES.....	75
TRIEDIČI ODPADU	76
ZÁVER.....	77
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV.....	Chyba! Záložka nie je definovaná.

ÚVOD

Predškolské vzdelávanie sa v celosvetovom ponímaní stáva prioritou a chápe sa v kontexte celoživotného vzdelávania ako jeho neoddeliteľná súčasť. Akceptuje dieťa ako človeka, ktorý má právo na rovnaké podmienky na výchovu a vzdelávanie bez diskriminácie. K tomuto cieľu smeruje inštitucionálna predškolská výchova na Slovensku. Má vytvoriť pre dieťa podmienky na akceptovanie a uspokojovanie jeho špecifických výchovno- vzdelávacích potrieb a vnímať ho ako aktívny subjekt učiaceho sa spoločenstva. V predprimárnom vzdelávaní je jadrom edukačného procesu hra, od ktorej sa všetko odvíja a stáva sa východiskom rozvíjania celostnej osobnosti dieťaťa.

Týmto edukačným materiálom chceme aktívne prispieť k problematike hier a rôznorodých edukačných aktivít, a tým obohatiť edukačný proces realizovaný v materskej škole. Cieľom materiálu je poskytnúť začínajúcim učiteľkám aj učiteľkám s praxou inšpiratívny materiál edukačných aktivít s jesennou tematikou. Publikácia obsahuje štyri kapitoly. Edukačné aktivity sú do jednotlivých kapitol zaradené na základe Štátneho vzdelávacieho programu ISCED 0 – predprimárne vzdelávanie do tematických okruhov a vzdelávacích oblastí. Sú obsahovo a logicky usporiadané. Obsahujú obsahové a výkonové štandardy, kompetencie, opisujú priebeh edukačnej aktivity, stratégie a učebné zdroje. Pedagogickej komunite ponúkajú súbor činností, ktoré poukazujú na rôzne možnosti využitia jesenného obdobia v edukácii predprimárneho vzdelávania.

Predpokladáme, že prezentovaná škála aktivít, hier a konkrétnych činností, ktorú v práci uvedieme, poskytne ostatným pedagógom inšpiráciu, ako obohatiť edukačný proces detí predškolského veku.

1 EDUKAČNÉ AKTIVITY V OBLASTI JA SOM

1.1 JA SOM – perceptuálno-motorická oblasť

ŠARKAN LETÍ...

Téma: Jeseň, pani bohatá

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: lokomočné pohyby

Výkonový štandard: základné lokomočné pohyby (chôdza, beh, skok, lezenie, hádzanie a chytanie)

Kompetencie: psychomotorické, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti stoja v zástupe za sebou. Prvé drží maketu papierového šarkana, ostatné deti držia v rukách farebné stuhy. Prvé dieťa počas behu mení na dohovorený signál smer, ostatné deti bežia za ním, vyhýbajú sa prekážkam a snažia sa bežať za vedúcim dieťaťom. Učiteľka udáva zmenu smeru úderom na bubienok. Postupne sa deti vo vedúcej úlohe vymieňajú. Učiteľka koordinuje rýchlosť behu údermi na tamburínu.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: frontálne cvičenie, pohybová hra, relaxačné cvičenie.

Učebné zdroje (literatúra, materiálno-technické a didaktické prostriedky): šarkan, farebné stuhy, bubienok, tamburína.

JESENNÝ GULKO BOMBULKO

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: základné grafické tvary

Výkonový štandard: graficky znázorňovať motivovaný pohyb vychádzajúci z ramenného kĺbu (navíjanie)

Kompetencie: kognitívne, psychomotorické

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Po motivácii rozprávkou Gulko Bombulko deti znázorňujú motivovaný pohyb navíjania vlny – od najmenšieho kĺbka postupne „namotávaním vlny“ až po najväčšie kĺbko. Následne deti

graficky znázorňujú tento pohyb masným pastelom na veľký formát papiera. Po dokončení si každý dotvorí Guľka Bombuľka podľa vlastnej fantázie (kreslenie, strihanie, lepenie...). V závere spoločne zhodnotia aktivitu a každé dieťa svojho Guľka pomenuje.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: grafomotorické cvičenie, pracovná činnosť: strihanie, lepenie.

Učebné zdroje: kľbko vlny, masný pastel, nožnice, lepidlo, farebný papier.

NA RYBÁRA S MALOU RYBKOU

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pravidlá, rešpektovanie a spolupráca

Výkonový štandard: dodržiavať zvolené pravidlá spolupracovať a rešpektovať ostatných

Kompetencie: psychomotorické, komunikatívne, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Na opačných koncoch herného priestoru vytvoríme zo švihadiel dva rybníky. Deti sú v jednom rybníku a v druhom, na opačnej strane, stojí jedno dieťa v úlohe rybára. Rybár volá: „Rybky, rybky, bojíte sa rybára?“ Rybky odpovedajú: „Nebojíme!“ Deti – rybky vybehnú smerom k rybárovi a snažia sa prebehnúť do jeho rybníka. Rybár chytá rybky a tú, ktorú chyťí alebo sa jej dotkne, sa stáva rybárom.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybová hra.

Učebné zdroje: dve švihadlá.

ŠPORTUJEME V JESENI

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pohyb na náradí

Výkonový štandard: napodobňovať pohyb v rôznych podmienkach (s náčiním, na náradí)

Kompetencie: psychomotorické, osobnostné, interpersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti využívajú na pohyb podmienky, ktoré im poskytuje školský dvor a učiteľka – švihadlá, preliezačky, hojdačky, gumené kolesá, rebríky, kovové hrazdy rôznych výšok a primerané výške detí. Učiteľka počas celej aktivity deti usmerňuje a predovšetkým dbá na ich

bezpečnosť. Deti musia mať dostatok bezpečného priestoru a pomôcok. Za asistencie učiteľky sa deti vymieňajú na náradí a vymieňajú si aj náčinie.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybové cvičenia.

Učebné zdroje: švihadlá, preliezačky, hojdačky, gumené kolesá, rebríky, kovové hrazdy rôznych výšok.

MOZAIKOVÝ ŠARKAN

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: jemná motorika

Výkonový štandard: zhotoviť výtvary z rozmanitého materiálu, vrátane odpadového, rôznymi technikami (strihať, lepiť, tvarovať materiál atď.), uplatňovať pri tom technickú tvorivosť

Kompetencie: psychomotorické, osobnostné, interpersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Do pripravenej šablóny s náčrtom šarkana deti vkladajú plošné stavebnice z mozaikovej zostavy alebo plastové vrchnáky. Diely ukladajú vedľa seba a podľa farieb. Kooperujú v skupine. Činnosť učiteľka motivuje známymi riekankami o šarkanovi a o jeseni a podfarbí relaxačnou hudbou. Deti pri edukačnej aktivite uplatňujú technickú tvorivosť. V závere zhodnotia aktivitu – sebareflexia detí.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pracovná činnosť.

Učebné zdroje: mozaiková stavebnica, plastové vrchnáky, papierová šablóna šarkana, relaxačná hudba.

ZAJKO SA ROZCVIČUJE

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pohyb na náradí

Výkonový štandard: napodobňovať pohyb v rôznych podmienkach (s náčiním, na náradí)

Kompetencie: psychomotorické, sociálne, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Po rozcvičke budú deti skákať na malej trampolíne s doskočiskom na žinenku. Motivujeme ich príbehom o zajkovi, ktorý sa chystal a pripravoval na jesenné preteky v lese. Deti

poučíme o bezpečnom skákaní: v strede trampolíny, na celé chodidlá, doskok na mäkkú podložku do stoja spojného. Deti budú plniť jednotlivé disciplíny a zároveň si opakovať mená spolužiakov, ktorých budú po jednom vyzývať k činnosti. Deti, ktoré aktuálne neskáču (sedia po stranách na koberci), povzbudzujú opakovaním mena cvičiace dieťa. Do skoku povzbudia cvičenca potleskom.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybová aktivita.

Učebné zdroje: trampolína, žinenka.

PUTUJÚCA KVAPÔČKA

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: vizuomotorika

Výkonový štandard: využívať koordináciu zraku a ruky

Kompetencie: učebné, psychomotorické, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Aktivite predchádzala prezentácia v MS PowerPoint, prostredníctvom ktorej deti zistili, akým spôsobom sa mení voda na dažďovú kvapku, opíšeme celý kolobeh v prírode. Na tomto základe pokračujeme vo vypracovaní pracovného listu, v ktorom je znázornená: voda (dolná časť), slnko (vľavo hore), oblaky (hore), stromy (vpravo), pomedzi ne potôčik. Deti pastelkou opakovane znázorňujú a dokresľujú cestu kvapky – kolobeh vody v prírode. Zvislá vlnovka (para), oblak, dážď, vodorovná vlnovka (voda). Na záver si za odmenu vyfarbia tzv. mokrý obrázok pestrými pastelkami.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: grafomotorická aktivita.

Učebné zdroje: prezentácia v MS PowerPoint o putovaní dažďovej kvapky, pracovný list A4, pastelky, obrázok s tematikou vody.

PRESKAKUJEME KAPUSTIČKY

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: základné lokomočné pohyby – skok

Výkonový štandard: ovládať základné lokomočné pohyby

Kompetencie: psychomotorické, učebné, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti sa zaradia do dvoch zástupov. Pred nimi sa nachádzajú makety kapusty prilepené na roľkách od papierových obrúskov. Zahráme sa na zajkov, ktorí sa vybrali na prechádzku a musia prejsť cez kapustné pole a preskakovať kapusty. Deti idú po jednom, aby sa všetky vystriedali a vyskúšali si to. V závere aktivity, keď už deti vedia, čo ich čaká, si zasúťažajú: ktorému zástupu *zajkov* sa podarí ako prvému preskákať na druhú stranu kapustného poľa.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybová aktivita.

Učebné zdroje: makety kapusty.

VEVERIČKY – NAHÁŇAČKY

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: základné lokomočné pohyby – beh

Výkonový štandard: ovládať základné lokomočné pohyby

Kompetencie: psychomotorické, intrapersonálne, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti vytvoria niekoľko malých krúžkov (4 – 8 detí), ktoré predstavujú veveričie domčeky. Dve zvolené deti sú veveričky, ktoré sa spolu hrajú. Jedna naháňa druhú. Len čo prenasledovaná veverička vbehne do domčeka, nesmie ju druhá chytiť, lebo je už schovaná. Keď je veverička chytená, vystrieda sa dvojica s dvojicou, ktorá predtým predstavovala domček.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybová hra.

Učebné zdroje: maľuška veveričky, čiapky veveričiek.

ZAJACE V KAPUSTE

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: základné lokomočné pohyby – hádzanie

Výkonový štandard: ovládať základné lokomočné pohyby

Kompetencie: psychomotorické, učebné, kognitívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Táto edukačná aktivita je „triafačka“, pri ktorej jedno družstvo – *zajace* prebehne *kapustným poľom* (učiteľka ho vyznačí pomocou švihadiel) a *poľovníci* sa snažia *zajace* zasiahnúť loptičkou. *Poľovníci* sa postavia do dvoch radov čelom proti sebe vo vzdialenosti 5 – 6 metrov. Každý *poľovník* má loptičku, ktorou triafa do *zajaca*. Kto zasiahne *zajaca*, získa trofej – bod (učiteľka má pripravené kartičky, na ktoré zapisuje body a priebežne ich odovzdáva *poľovníkom*, ktorí zasiahnu *zajaca*). Loptičky využívané v tejto aktivite sú ľahké, umelohmotné, farebné a je potrebné deti upozorniť, aby sa pri triafaní vyhýbali oblastiam tváre a hrudníka. Obmena – *poľovníci* sú *zajace* a *zajace* *poľovníci*.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybová hra s loptou.

Učebné zdroje: švihadlá, lopty, kartičky, pero.

DRAK LETÍ

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: grafomotorika

Výkonový štandard: znázorňovať graficky motivovaný pohyb vychádzajúci z ramenného kĺbu

Kompetencie: psychomotorické, osobnostné, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Každé dieťa dostane pracovný list. Pripomenieme si, ako sa volá šarkan – Drak, akou hláskou sa začína jeho meno a akému písmenu sa podobá jeho hlava. Deti znázornia pohybmi rúk let Draka. Pavúček Pomocníček potrebuje pri tkaní mašličky na výzdobu Draka pomoc. Vo vzduchu deti ukazovákmi voľne kreslia ležaté osmičky, teda mašličky. Ležaté osmičky dokreslíme ceruzami i Drakovi na pracovnom liste. Do prázdneho okienka nakreslíme Drakovi priateľa, malého Dráčika, a keďže má na začiatku mena takisto hlásku D, nakreslíme mu rovnakú (len veľkosťou menšiu) hlavičku, ako má veľký Drak. Spravíme mu chvost a naň opäť nakreslíme mašličky. Do posledného riadka na pracovnom liste si

nakreslíme ďalšie hlavičky Drakov v tvare písmena D. Nakoniec deti Draky vymaľujú pastelkami, uplatniac pritom individuálne farebné cítenie.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: grafomotorické cvičenie.

Učebné zdroje: pracovné listy, šarkan, pastelky.

1.2 JA SOM – kognitívna oblasť

DEDKO REPKU ZASADIL

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: rodina a jej členovia

Výkonový štandard: rozlíšiť a pomenovať členov rodiny

Kompetencie: sociálne, komunikatívne, osobnostné.

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti dramaticky stvárňujú rozprávku O dedkovi a repe. Pomenovávajú jednotlivé postavy, ktoré v rozprávke vystupujú. V rozhovore premýšľajú, ktorí členovia rodiny chýbajú. Kto sa môže ešte do ťahania zapojiť? Deti pomenovávajú členov rodiny na obrázkoch. V závere aktivity nakreslia členov svojej rodiny, s ktorými bývajú.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: dramatizácia, výtvarná aktivita, rozprávanie podľa motivačných obrázkov.

Učebné zdroje: rekvizity, obrázky, pastelky, papier.

ČO MI CHUTÍ V JESENI?

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: zdravé potraviny

Výkonový štandard: poznať, rozlíšiť a vyberať si zdravé potraviny.

Kompetencie: kognitívne, učebné, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti na základe zdramatizovanej rozprávky na tému zdravé potraviny rozprávajú, čo je zdravé a prečo. Na stole sú rozložené rôzne druhy potravín aj sladkostí. Deti pomáhajú postavám z rozprávky rozlišovať, triediť tieto produkty. Deti sa rozdelia do skupiniek. Každá

dostane dva papierové taniere. Z časopisov vystrihujú rôzne druhy potravinových produktov. Na jeden tanier nalepia zdravé potraviny, na druhý ostatné. Spoločne prácu zhodnotia. Na záver deti spoločne umyjú a rozdelia prinesené ovocie a zeleninu. Pripraví na tanier zdravé pochúťky, ktoré po rozkrájaní na kúsky aj ochutnajú.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: dramatizácia rozprávky, triedenie, ochutnávanie, pracovná aktivita: strihanie, lepenie.

Učebné zdroje: rekvizity na dramatizáciu, potraviny, produkty, nožnice, lepidlo, časopisy, ovocie, zelenina.

VITAJTE V MATERSKEJ ŠKOLE

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: orientácia v bezprostrednom okolí domova a materskej školy

Výkonový štandard: orientovať sa v materskej škole a v jej tesnej blízkosti

Kompetencie: učebné, kognitívne, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Motiváciu uskutočníme pomocou bábk Gulka Bombulka, ktorý sa zatúlal až do materskej školy. Deti ho oboznamujú s priestormi školy. Pomenovávajú priestory aj s činnosťami, v ktorej sa čo robí. Učiteľka poveruje deti rôznymi úlohami (prines, zanes, odlož, polož). Deti plnia úlohy, správne sa orientujú v priestore: zanes do spálne, polož do šatne, prines z umyvárne, odlož na chodbu... Edukačná aktivita pokračuje počas pobytu vonku. Učiteľka pomenúva rôzne objekty v okolí školy, deti navigujú, kadiaľ majú s Gulkom Bombulkom ísť. Po aktivite nasleduje spoločný návrat do materskej školy a rozlúčka s Gulkom Bombulkom.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: praktická činnosť, orientácia v priestore.

Učebné zdroje: báбка Gulka Bombulka, rôzne predmety dennej potreby.

OVOCIE A ZELENINA

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: zdravé potraviny

Výkonový štandard: poznať, rozlíšiť, triediť a vyberať si zdravé potraviny

Kompetencie: učebné, kognitívne, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Vopred si pripravíme dve misy. Na jednu naukladáme zeleninu a na druhú ovocie. Misy dáme jednu napravo a druhú naľavo. Deťom rozprávame o dôležitosti jedenia ovocia a zeleniny, o ich význame pre naše zdravie. Deti potom jednotlivu pristupujú k misám, vyberú si na ochutnanie a rozlíšia, či ide o zeleninu, alebo o ovocie. Zároveň opisujú chuťové pocity: sladkosť, kyslosť... Na záver im ponúkneme pracovný list zameraný na triedenie ovocia a zeleniny.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozprávanie, praktická činnosť, riešenie pracovného listu.

Učebné zdroje: ovocie a zelenina (jablko, hruška, slivka, hrozno, mrkva, kaleráb, paprika, paradajka), pracovné listy.

NA ZÁHRADNÍKA

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: zdravé potraviny

Výkonový štandard: poznať, rozlíšiť, triediť a vyberať si zdravé potraviny

Kompetencie: učebné, kognitívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Na stole sú obrázky obrátené rubovou stranou nahor. Stôl predstavuje záhradku. Jedno z detí sa hrá na záhradníka. S krhličkou obchádza deti a hovorí:

*„Mám ja veľkú záhradku, poznám v nej každý kút,
pod' si ku mne, Anička, niečo odtrhnúť.“*

Dieťa, ktoré záhradník pozve k stolu, si vyberie obrázok, prezrie si ho a potom ho opisuje tak, aby deti uhádli, čo je na ňom. Kto uhádne, stáva sa záhradníkom a hra pokračuje ďalej.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: didaktická hra, rozhovor, opis.

Učebné zdroje: obrázky ovocia a zeleniny, kanvička.

NA ULICI

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: bezpečnosť cestnej premávky

Výkonový štandard: zôvodniť význam dodržiavania pravidiel cestnej premávky vzhľadom na bezpečnosť

Kompetencie: učebné, kognitívne, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Pre deti máme pripravený obrázok s témou na ulici. Vedeťme s nimi rozhovor o bezpečnosti na ceste, možnosti dopravnej nehody spôsobenej deťmi a pod. Na pravidlá cestnej premávky v skupine ich pripravíme pred vychádzkou:

- upozorníme deti na pravidlo prechodu cez cestu cez priechod pre chodcov/bez priechodu pre chodcov,
- určovanie pravej a ľavej strany – uviažeme deťom mašličky na pravú ruku,
- prednes riekaniiek počas vychádzky – aktuálne:

Pozriem vľavo, potom vpravo, cez ulicu prejdem.

Po priechode pre chodcov, o chvíľu som za cestou.

Pozor, Zuzka, pozor, Katka, pred nami je križovatka.

Pozri vľavo, pozri vpravo a cez cestu prejdeš hravo.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: praktická činnosť, aplikácia poznatkov v praxi.

Učebné zdroje: názorný obrázok, červené mašličky, terčik, riekanky.

NÁŠ DOMOV V JESENI

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: postoje k domovu

Výkonový štandard: zaujať postoj k svojmu domovu a vyjadriť ho prostredníctvom umeleckých výrazových prostriedkov

Kompetencie: kognitívne, psychomotorické, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Z rôznych škatúl si vytvoríme dominanty našej mestskej časti – materskú školu, obchod, park, poštu, zdravotné stredisko a pod. Na veľký kartón skupina detí namaľuje cestu s kruhovým objazdom. Zelenou farbou domaľujú park, doň pomocou konárikov vytvoríme stromy. Na škatule namaľujeme jednotlivé budovy a umiestnime ich približne ako v skutočnosti. Postupne môžeme vytvárať autá, dopravné značky, ľudí, kvety, preliezačky zo špajdlí. Jednotlivé dominanty vsadíme do jesennej atmosféry pomocou konárikov, listov a gaštanov.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: lepenie, strihanie, maľovanie.

Učebné zdroje: škatule, kartón, farby, štetce, lep, špajdle, konáriky, listy, gaštany, šípky...

1.3 JA SOM – sociálno-emocionálna oblasť**JESENNÉ RÝMOVANIE**

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: tvorivosť v rečovom prejave

Výkonový štandard: používať synonymá, antonymá, homonymá, vytvárať rýmy

Kompetencie: učebné, komunikatívne, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Učiteľka hovorí rečňovanku, v ktorej sa rýmujú slová. Deti hľadajú časti tela, ktoré sa so slovami rýmujú:

„Povedz osa“ – bum do nosa,
„povedz chrúst“ – bum do úst,
„povedz včela“ – bum do čela,
„povedz vrece“ – bum na plece,
„povedz poleno“ – bum na koleno,
„povedz laň“ – bum na dlaň,
„povedz klasy“ – bum na vlasy,
„povedz klince“ – bum na líce a pod.

Po rečňovanke hovorí učiteľka rôzne slová. Ak niekto povie správny rým, deti dajú znamenie úderom na rytmický nástroj. Deti vytvoria dvojice a navzájom si dávajú hádanky.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: hry so slovami.

Učebné zdroje: rytmické nástroje.

POVEDZ TO OPAČNE/SPRÁVNE

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: tvorivosť v rečovom prejave

Výkonový štandard: používať synonymá, antonymá, homonymá, vytvárať rýmy

Kompetencie: učebné, kognitívne, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti budú reagovať na vymyslený príbeh o prírode, ktorá bola čierna/farebná, smutná/veselá, nikoho/všetkých mala rada, nikomu/každému pomáhala svojou škaredosťou/krásou... Príbeh si napíšeme, aby ho bolo možné prečítať odznova a správne. Deti reagujú na vopred určený signál – úder na malý bubienok. Ten ich upozorní, že sa blíži nesprávne slovo, ktoré treba „opraviť“. Po údere teda musia deti k prečítanému slovu vymyslieť slovo opačného významu – antonymum. Za odmenu si zaspievame pieseň Pôjdeme my do lesíka.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: komunikačné hry so slovami.

Učebné zdroje: malý bubienok, vymyslený a vytlačený príbeh o prírode.

VESELÁ JESENNÁ KOCKA

Tematický okruh: Ja som

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: analyticko-syntetické hry so slovami

Výkonový štandard: uplatňovať schopnosť analyticko-syntetických hier so slovami

Kompetencie: komunikatívne, psychomotorické, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Rozložíme tri sety kociek. Na kocke sú obrázky z prírodného jesenného prostredia. Dieťa vyberie kocku a hodí. Pomenuje obrázok na kocke. Dieťa, ktoré kocku hodilo, pristúpi k papierovému kamienkom a skáče podľa počtu slabík v slove. Iné dieťa spočíta kamienky a priradí rovnaký počet k danému obrázku na magnetickej tabuli. Na obrázku je veľkým tlačným písmom zapísané aj slovo označujúce obrázok. Ostatné deti slovo vytlieskajú. Činnosť sa opakuje, kým sa nevystriedajú všetky deti. Obrázky na kockách/slová na tabuli sú:

jednoslabičné: vlk, had, list, strom, krt,

dvojslabičné: šípka, zajac, ježko, vrana, strašiak, šiška,

trojslabičné: jablko, gaštany, žalude,

štvorslabičné: veverica, jašterica, muchotrávka.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: analyticko-syntetické hry so slovami.

Učebné zdroje: papierové kamienky, kocky s obrázkami, magnetická tabuľa, slová vytlačené veľkým tlačným písmom.

2 EDUKAČNÉ AKTIVITY V OBLASTI ĽUDIA

2.1 ĽUDIA – perceptuálno-motorická oblasť

STONOŽKA

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pravidlá a spolupráca v hudobno-pohybových hrách

Výkonový štandard: uplatniť spoluprácu v skupinovej hudobno-pohybovej hre

Kompetencie: psychomotorické, učebné, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Motivácia o hmyze a chrobáčikoch žijúcich v tráve, ktoré chodia po svojich vychodených cestičkách. Opis obrázka – stonožky. Deti nastúpia do zástupu za seba, pochyťajú sa za plecia a znázornia stonožku – jej pohyb:

- *deti chytia kamaráta pred sebou za hlavu,*
- *deti chytia kamaráta pred sebou za koleno jednou rukou,*
- *deti chytia kamaráta pred sebou za ucho,*
- *deti si kl'aknú, kamaráta pred sebou chytia za členky (slabo, aby sa mohol pohybovať).*

Deti sa môžu rozdeliť do viacerých skupín podľa počtu. Tak nám vznikne niekoľko stonožiek. Spolupráca detí spočíva v tom, že spolu v dohodnutom čase a intervale vykonávajú rovnaké pohyby. Tak vytvárajú spoločný celok.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: hudobno-pohybové aktivity, spev piesne, rozhovor.

Učebné zdroje: obrázky, rytmický nástroj.

CESTOU-NECESTOU PO JESENNEJ KRAJINE

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pravidlá a spolupráca v hudobno-pohybových hrách

Výkonový štandard: dodržať pravidlá hudobno-pohybových hier

Kompetencie: psychomotorické, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti sa rozdelia do skupín: 1. skupina – autá, 2. skupina – vlaky, 3. skupina – lode. Na hrudi majú nakreslené obrázky dopravných prostriedkov. Učiteľka vyznačí trasu, kadiaľ sa budú jednotlivé dopravné prostriedky pohybovať. Cesta bude označená lanom, koľajnice nakreslené kriedou a more označené strachovým modrým vrecom. Na dohodnutý pokyn deti pohybom znázorňujú pohyb dopravného prostriedku po tej trase, ktorú majú podľa toho, aký dopravný prostriedok znázorňujú. Potom si obrázky vymenia – vytvoria sa nové skupiny.

Obmena: v skupine sa určí, kto bude mať úlohu dopravného prostriedku a kto bude viesť dopravný prostriedok (šofér, pilot). Deti sa musia navzájom vyhýbať.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: skupinová aktivita, pohybová improvizácia.

Učebné zdroje: obrázky dopravných prostriedkov, kužele, vyznačená trasa.

BOLA BABKA

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: peceptuálno-motorická

Obsahový štandard: súlad pohybu, hudby a textu hry

Výkonový štandard: zladať pohybovú a hudobnú stránku v hudobno-pohybovej hre

Kompetencie: psychomotorické, intrapersonálne, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Učiteľ predstavuje *bubeníka*. Začne rytmicky bubnovať, prešľapuje z jednej nohy na druhú a hovorí riekanku: „*Na bubienok bubnujem, pritom rázne vykračujem, raz, dva, raz, dva, pobežím tiež cu-pi, lu-pi, raz, dva, raz, dva, cu-pi, lu-pi, cu-pi, lup.*“ Potom na pieseň „*Bola babka*“. Deti podľa rytmu pochodujú alebo cupitajú. Neskôr sa pripoja tleskaním a recitovaním. Dbáme na to, aby deti nevybočili z tempa, pretože ak striedame štvrtové hodnoty nôt s osminovými, deti majú tendenciu zrýchľovať tempo. Deti pohybom znázorňujú text piesne.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: hudobno-pohybová hra.

Učebné zdroje: bubienok, ozvučné paličky.

KOZIČKA JE V ZÁHRADE

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pravidlá a spolupráca v hudobno-pohybových hrách

Výkonový štandard: dodržať pravidlá hudobno-pohybovej hry

Kompetencie: psychomotorické, učebné, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti sa postavia do kruhu. Vyčítankou zvolíme *kozičku a záhradníka*. Oblečíme im kostým.

Deťom vysvetlíme pravidlá hry. Všetky deti chodia dookola a spievajú:

Kozička je v záhrade na zelenej kapuste. Ej, koza, koza, daj pozor, gazda stojí za rohom.

Zastanú a záhradník sa pýta kozičky: „*Koza, koza, čo robíš v mojej záhrade?*“

Koza: „*Trhám kapustu.*“ Záhradník: „*Sadila si ju?*“ Koza: „*Teraz sadím*“ (*ukazuje, ako sadí kapustu*). Záhradník: „*Kopala si ju?*“ Koza: „*Teraz kopem*“ (*ukazuje, ako kope*). Záhradník: „*Polievala si ju?*“

Koza: „*Teraz polievam*“ (*ukazuje, ako polieva*). Záhradník: „*Ja idem dnu.*“

Koza: „*A ja von.*“ Záhradník naháňa kozičku. Keď ju chytí, kozička si vyberie inú kozičku a záhradník zase záhradníka a hra sa opakuje.

Počas hry meníme obsadenie. Dbáme na dodržiavanie pravidiel.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: hudobno-pohybová hra.

Učebné zdroje: čiapka kozy, oblečenie zahradníka.

IŠLA SOVA NA TANEC

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pravidlá a spolupráca v hudobno-pohybových hrách

Výkonový štandard: uplatniť spoluprácu v skupinovej hudobno-pohybovej alebo hudobno-dramatickej hre

Kompetencie: psychomotorické, interpersonálne, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti rozdelíme do dvoch skupín – na *sovy* a na *vrabce*. Dieťa v pozícii *sovy* sa pohybuje ľubovoľným smerom po priestore – mäkkou tanečnou chôdzou, ruky v bok, vytáčanie trupu do strán. Deti v pozícii *vrabca* vchádzajú do priestoru až vtedy, keď im to slová piesne dovoľujú, resp. určujú – ruky majú v bok a pohybujú sa poskokmi znožmo. Úlohou *vrabcov* je nájsť si „tanečného partnera“ a zosúladiť svoj pohyb v akusticky prijímanom rytme, napr.

spoločný pohyb – držia sa za ruky, poskočný tanečný krok. Dieťa má možnosť realizovať tanečnú chôdzu v priestore s bábkou bez zvukov, so zvukmi, s hudobným sprievodom a pod.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: hudobno-pohybová hra.

Učebné zdroje: bubienok.

O REŤAZ, O REŤAZ

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pravidlá a spolupráca v hudobno-pohybových hrách

Výkonový štandard: dodržať pravidlá hudobno-pohybovej hry

Kompetencie: psychomotorické, sociálne, interpersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti sa za pomoci hudobno-pohybovej hry „*O reťaz, o reťaz*“ spoznávajú po mene a učia sa byť empatické k svojim spolužiakom, vzájomne sa rešpektovať. *O reťaz, o reťaz, pletieme my reťaz. A my reťaz nepletieme, pletieme sa sami ako dáki páni, málo nás, málo nás, pod', Anička, medzi nás.*

Hru hrajú na začiatku len dve deti. Postupne si medzi seba volajú deti, ktoré samy vybrali.

Keď sú už všetky deti v kruhu, na záver hru pozmeníme: *O reťaz, o reťaz, pletieme my reťaz. A my reťaz nepletieme, pletieme sa sami ako dáki páni, málo nás, málo nás, chod'te, deti, preč od nás.* Deti sa rozprchnu po triede. Hudobno-pohybová hra môže byť realizovaná aj počas pobytu vonku a s menšou skupinou detí.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: hudobno-pohybová hra.

NA OBLÁČIKY

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: súlad pohybu a textu hry

Výkonový štandard: zladať pohybovú a hudobnú stránku v hudobno-pohybovej hre

Kompetencie: psychomotorické, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Na obrázku si ukážeme, ako to funguje v prírode – slnko zohrieva zem, voda sa vyparuje, para sa zhlukuje do oblakov, kde sa zráža a vo forme kvapiek znova padá na zem. Niečo vpije zem – prakticky ukážeme deťom na kvetináči s hlinou, niečo ide do potokov, riek, ktoré

sa vlievajú do mora. Deti si zoberú vankúše a ľahnú si na zem. Slniečkovým vankúšikom „zohrievame zem“ a deti pomaly vstávajú zo zeme a krúživým pohybom vankúša znázorňujú vyparovanie vody. „Vietor“ paru zhlukuje do oblakov: deti vytvárajú „oblaky“ – skupinky. Pustia na zem vankúše a prstami znázorňujú dážď a zároveň klesajú k zemi. Pomalým plazením vytvárajú potôčik, rieku, nakoniec sa stúlia k sebe a vytvoria more. Hru opakujeme. Ak sa dá, podfarbíme pohybovú hru hudbou, do ktorej potichu rozprávame príbeh. Obmenou môže byť sneženie, znázorňovanie búrky, padanie ľadovca (prírodné kalamity).

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: dejové rozprávanie, dramatizácia a pantomíma.

Učebné zdroje: vankúše, CD nahrávky, obrázky prírody.

ZAJKOVIA A KAPUSTA

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pravidlá a spolupráca v hudobno-pohybových hrách

Výkonový štandard: dodržiavať pravidlá hudobno-pohybových hier

Kompetencie: psychomotorické, komunikatívne, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Učiteľka urobí zo švihadiel na zemi veľký kruh, aby okolo neho mohli byť deti – *zajace* voľne rozostúpené. Jedno z detí – *strážca záhrady* sa postaví do kruhu. Na pokyn učiteľky deti skáču znožmo do kapusty aj von z kapusty.

Pri tejto hre odriekajú riekanku:

*Skočil zajko do brázdičky,
roztrhol si nohavičky.
Jak hopká, tak hopká,
ved' ich mamka zaštopká.*

Strážca potom začne chytať zajace, ktoré z detí chyť ako prvé, stáva sa strážcom. Vymenia sa úlohy a hra pokračuje.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: hudobno-pohybové činnosti.

Učebné zdroje: lano, čiapky pre zajace, švihadlá.

2.2 EUDIA – kognitívna oblasť

ČO JE HRANATÉ

Obsahový celok: Zem, voda, vzduch

Téma: Hravé počty

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: rovinné geometrické tvary

Výkonový štandard: poznať, rozlíšiť, priradiť, triediť a určiť niektoré rovinné geometrické tvary

Kompetencie: komunikatívne, kognitívne, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Pred pobytom vonku deťom vysvetlíme, aký tvar ideme pozorovať. Na prechádzke si budeme s deťmi všímať predmety, ktoré majú hranatý tvar. Navštívime neďaleké futbalové ihrisko a budeme pozorovať a určovať, čo všetko je hranaté: naša školská brána, vzor na bráne, futbalová brána, očka v sieti, tribúna, tvar ihriska, kabíny, zábradlie okolo ihriska a pod. Zaradíme hru: Nájdi v okolí predmet, o ktorom si presvedčený, že je hranatý. Poznatky a snahu detí vyhodnotíme. V hre si overíme pochopenie úlohy deťmi. Počas celého pobytu vonku nabádame deti k pozorovaniu predmetov v okolí.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pozorovanie, rozhovor.

Učebné zdroje, pomôcky: predmety okolo nás, futbalové ihrisko.

ZAJKOV DOM

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: rovinné geometrické tvary

Výkonový štandard: poznať, rozlíšiť, priradiť, triediť a určiť niektoré rovinné geometrické tvary

Kompetencie: kognitívne, učebné, osobnostné, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Najskôr si pripravíme stromy, ktoré sme si vyrobili deň vopred počas ranných hier (sú vyrobené z kartóna). Sú na nich pripevnené papierové geometrické tvary. Pomenujeme

stromy: *kruhovník* – rastú na ňom kruhy, *trojuholníkovník* – rastú na ňom trojuholníky, *štvorcovník* – rastú na ňom štvorce, *obdĺžnikovník* – rastú na ňom obdĺžniky. Pri pomenovávaní geometrických tvarov ich rozdáваме deťom. Deti opakujú názvy – kruh, trojuholník, štvorec, obdĺžnik. Každé dieťa má nejaký geometrický tvar a stáva sa súčasťou hry. Deti sa rozmiestnia voľne do priestoru, určíme dieťa, ktoré sa stáva *zajkom*. *Zajko* má v ruke prútený košík. Deti sú voľne v priestore – na koberci a čupia alebo sedia na zemi. Každé dieťa drží v ruke geometrický tvar (kruh, trojuholník, štvorec, obdĺžnik). *Zajko* stojí pri dome a povie riekanku: „*Ide zajko do lesa, zbiera kruhy do koša.*“ Deti, ktoré držia kruhy, vstanú. *Zajko* ku každému príde a povie: „*Hop kruh do koša.*“ A dieťa sa chytí košíka, ktorý drží *zajko* v ruke. Každé ďalšie dieťa sa chytí toho prvého za ruku... Keď *zajko* pozbiera všetky kruhy, odnesie ich k domu a deti nalepujú svoje kruhy na strom. *Zajko* si vyberie dieťa, ktoré ho v úlohe *zajka* vystrieda. Nový *zajko* povie riekanku: „*Ide zajko do lesa, zbiera štvorce do koša.*“ Deti so štvorcami vstanú a *zajko* ich zbiera. To sa opakuje aj pri trojuholníkoch a pri obdĺžnikoch. Deti, ktoré nalepia svoj tvar, si hneď sadnú na stoličku a sledujú ďalší priebeh hry. Na konci sú stromy ozdobené geometrickými tvarmi. Zhodnotíme aktivitu detí, *zajkovia* sa poďakujú za pomoc. Za odmenu si deti môžu postaviť z magnetických geometrických tvarov domčeky.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: triedenie predmetov, pohybová aktivita.

Učebné zdroje: stromy z kartóna, geometrické tvary, čiapka zajka, košík.

KDE JE VIAC/MENEJ BÁBOVIEK

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: priradovanie, triedenie, usporadúvanie, zostavovanie podľa kritérií

Výkonový štandard: určiť rovnaké alebo rozdielne množstvo v skupine

Kompetencie: kognitívne, psychomotorické, učebné, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Pri voľných hrách detí na školskom ihrisku začneme s menšou skupinkou detí edukačnú aktivitu. Zmotivujeme ich k hre v pieskovisku, kde budú na drevené protíľahlé okraje dve skupiny detí formovať bábovky. K jednému okraju postavíme viac detí a budeme tipovať,

ktorá skupinka detí urobí veľa/málo báboviek. Každé dieťa potom urobí len jednu. Potom deti odstúpia nabok, aby si overili, či naozaj platí, že veľa/málo detí urobí veľa/málo báboviek. Deti si týmto precvičujú odhad a pravdivosť odhadu. Hru hodnotíme ako celok i individuálne snaženie konkrétnych detí.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: praktická činnosť, manipulácia s predmetmi, počítanie a porovnávanie predmetov.

Učebné zdroje: formičky do pieskoviska, ihrisko s pieskoviskom.

AUTO, VLÁČIK, LODIČKA

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: plošná a priestorová tvorivosť

Výkonový štandard: zostaviť z puzzle, rozstrihaných obrázkov, paličiek alebo geometrických tvarov obrazce a útvary podľa fantázie, predlohy a slovných inštrukcií

Kompetencie: psychomotorické, učebné, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti sa rozdelia do štyroch skupín – podľa toho, ktorý dopravný prostriedok si chcú poskladať. Spoločne pomenovávajú geometrické tvary, ich farbu a veľkosť. Podľa predlohy opisujú polohu a umiestnenie jednotlivých tvarov. Samostatná práca detí – nalepovanie geometrických tvarov. Deti z tvarov vytvárajú auto, vlak, lietadlo, loď. Na veľký baliaci papier deti nakreslia cestu, koľajnice, modrú plochu vody, hore oblaky. Hotové dopravné prostriedky potom nalepujú podľa toho, kde sa pohybujú.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pracovné činnosti, manipulácia s predmetmi, skladanie.

Učebné zdroje: obrázky dopravných prostriedkov, vystrihnuté geometrické tvary, lepidlo, baliaci papier, pastelky.

VIJEME LISTY, VIJEME

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: farby, farebná rozmanitosť vo vlastných produktoch

Výkonový štandard: uplatniť individuálne farebné videnie

Kompetencie: osobnostné, psychomotorické

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Motivácia prebehne za pomoci hudobno-pohybovej hry „*Vijeme venček, vijeme*“. Na koberci sú voľne rozložené obrázky listov. Deti opisujú ich farbu, veľkosť a tvar. Každé dieťa dostane vystrihnutý biely papierový pás, ktorý je zopnutý ako čelenka. Podľa makety listov si deti obkresľujú a vystrihujú svoje listy. Vodovými farbami ich potom vymaľujú, pričom uplatňujú svoje farebné videnie. Vymaľované a vysušené listy priliepajú na papierový pás a zhotovujú si jesenný venček. Spoločne si prácu vyhodnotíme. Spoločne sa zahráme hru na stromy „*Strom, stromček, stromisko*“.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: hudobno-pohybová hra, opis, kreslenie, strihanie, maľovanie, lepenie.

Učebné zdroje: obrázky, temperové farby, nožnice, lepidlo, makety listov.

ROZPRÁVKOVÁ BABIČKA

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: počúvanie s porozumením

Výkonový štandard: reagovať slovné na jednoduché otázky jednoslovnou, viacslovnou odpoveďou

Kompetencie: komunikatívne, učebné, informačné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Učiteľka číta deťom rozprávku z knihy *Rozprávková babička*. Názov rozprávky je *Ako šlo vajce na vandrovku*. Počas čítania rozprávky učiteľka prikladá na magnetickú tabuľu obrázky (didaktická pomôcka). Deti počúvajú a zároveň vizuálne vnímajú priebeh deja. Po prečítaní

rozprávky učiteľka obrázky zloží. Deti reagujú na otázky učiteľky, hľadajú správne obrázky, odpovedajú na jej otázky. Deti následne po preopakovaní textu nakreslia dojmy z rozprávky.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: počúvanie, vnímanie obrázkov, hľadanie obrázkov, rozprávanie, kreslenie.

Učebné zdroje: kniha *Rozprávková babička*, didaktický materiál, magnetická tabuľa, papier, pastelky.

FAREBNÉ TANIERE

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: farby, farebná rozmanitosť vo vlastných produktoch

Výkonový štandard: priradiť, rozoznať a pomenovať farby na obklopujúcich reáliách

Kompetencie: kognitívne, učebné, interpersonálne, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti sú rozdelené do 4 – 5 skupín. Každá skupina má pred sebou svoj *tanier* (kruh z papiera). Každý *tanier* má inú farbu. Úlohou detí je vyhľadávať hračky rôzneho tvaru, ale len takej farby, akú má ich *tanier*. Doň ako do polievky vkladajú deti predmety, ktoré sú farebne jednotné – triedenie podľa farieb. Po určitom čase hádame, kto ich má viac/menej, a potom ich spočítame. Číslo zapíšeme do *taniera*.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: triedenie predmetov, rozprávanie.

Učebné zdroje: farebné kruhy, predmety, hračky.

MÔJ ŠARKAN

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: rovinné tvary (kruh, trojuholník, štvorec, obdĺžnik) a priestorové geometrické tvary

Výkonový štandard: poznať, rozlíšiť, priradiť, triediť a určiť niektoré rovinné geometrické tvary

Kompetencie: kognitívne, učebné, interpersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Vytvoríme si skupinu detí. Každé z nich dostane na papieri iný geometrický tvar z obrázka šarkana (ktorý je zároveň predkreslený na magnetickej tabuli). Deti si obrázok prezrú, učiteľka ich vyzve po jednom, aby opísali svoj obrázok a pomenovali ho. Deti si zoberú pripravené kocky, na ktorých sú rovinné geometrické útvary. Majú pri sebe aj misku s farebnými kriedami. Učiteľka určí podľa vyčítanky, kto hádže ako prvý. Dieťa po hodení kocky určí geometrický tvar, učiteľka ho vyzve, aby povedalo, akou farbou by ten-ktorý geometrický tvar vyfarbilo. Ak padne geometrický tvar, ktorý nepotrebuje, len určí a hádže ďalší. Dieťa, ktoré má obrázok hotové ako prvé, opúšťa hru a pozoruje ostatné deti pri dokončení hry. Hra pokračuje, kým každé dieťa nevyfarbí na magnetickej tabuli svoj obrázok, čím deti vytvoria jeden spoločný obrázok – šarkana.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozprávanie – opis, matematická hra.

Učebné zdroje: papier s predtlačou obrázka z geometrického tvaru, magnetická tabuľa s obrázkami z geometrických tvarov, mištička s farebnými kriedami, kocky s geometrickými tvarmi.

JESENNÉ PRÁCE

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: ľudské činnosti a ich umelecké stvárnenie

Výkonový štandard: poznať, slovné opísať a umelecky stvárniť rozmanité ľudské činnosti

Kompetencie: komunikatívne, učebné, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

S deťmi sa rozprávame o prácach v domácnosti. Rozhovor začneme otázkami: „Čo robí ocko, čo robí mama, stará mama...“ Deti rozprávajú vlastné poznatky o domácich prácach,

o vzájomnej pomoci dospelých pri plnení každodenných povinností. Deti vychádzajú z pozorovania v rodine. Po rozhovore sa môžu podľa výberu zahrať v detských kútikoch námetové hry zamerané na domáce práce.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozhovor, imitačno-pohybová hra.

Učebné zdroje: makety obrázkov prác v domácnosti, vybavené detské kútiky (žehlenie, varenie, opravy spotrebičov...).

KOŠÍK PLNÝ OVOCIA

Tématický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: priraďovanie, triedenie, usporadúvanie, zostavovanie podľa kritérií

Výkonový štandard: určiť rovnaké alebo rozdielne množstvo prvkov v skupine

Kompetencie: kognitívne, učebné, osobnostné

Opis edukačnej aktivity:

Deti rozdelíme na trojčlenné skupiny. Učiteľka rozdá deťom košíky s rôznym ovocím (jablká, hrušky, slivky, hrozno, banány, jahody atď.). Úlohou detí je roztriediť ovocie. Otázky: *Koľko je jablák? Koľko je hrušiek? Akého ovocia je najviac? Čoho je najmenej? Porovnajte množstvo jablák s banánmi. V ktorých skupinách ovocia je rovnaké množstvo?* Na záver deti vypracujú pracovné listy.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: matematická hra, rozhovor.

Učebné zdroje: košík s ovocím a zeleninou, pracovné listy.

2.3 EUDIA – sociálno-emocionálna oblasť

ČAROVNÉ JESENNÉ ZRKADLO

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: orientácia v emóciách iných osôb

Výkonový štandard: rozlíšiť pozitívne a negatívne emócie druhých osôb

Kompetencie: osobnostné, komunikatívne, interpersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Učiteľka vyzve deti vo dvojici, aby sa postavili čelom k sebe. Jedno z nich označí ako *čarovné zrkadielko*. Úlohou druhého dieťaťa je povedať: „*Zrkadielko, zrkadielko, povedz že mi, čo cítim?*“ Potom pred *čarovným zrkadielkom* predvedie mimikou a pohybom celého tela svoj citový stav, napr.: plač, smiech, radosť, zlosť, smútok, bolesť a pod. *Zrkadielko* má za úlohu uhádnuť emócie svojho kamaráta a odpovedať: „*Ty si smutný*“ a pod.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: improvizácia a pantomíma, rozprávanie.

Učebné zdroje: zrkadlo.

AKO SA RODÍ CHLIEB

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: otvorená komunikácia

Výkonový štandard: komunikovať otvorene bez bariér a predsudkov

Kompetencie: komunikatívne, učebné, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Počas exkurzie v miestnej pekárni nabádame deti a spoločne formulujeme otázky týkajúce sa výroby chleba, rožkov a pečiva. Snažíme sa v deťoch vyvolať zdravé sebavedomie a zvedavosť. Navodzujeme témy, ktoré nás zaujímajú a ktoré potom využijeme v práci s deťmi pri opakovaní. Po dohode s personálom si jednotlivé kroky výroby nafotíme a aj si niektoré výrobky s deťmi kúpime – zmyslová výchova (zrak, čuch, chuť, hmat, sluch). Počas exkurzie fotoaparátom fotíme jednotlivé časti pekárne. Materiál v podobe fotodokumentácie použijeme pri opakovaní i v budúcej práci s deťmi.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: exkurzia do pekárne.

Učebné zdroje: fotoaparát.

KEDY SA SMEJEM – KEDY PLAČEM

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: orientácia v emóciách iných osôb

Výkonový štandard: rozlišovať pozitívne i negatívne emócie druhých osôb

Kompetencie: osobnostné, sociálne, intrapersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Pripravíme si obrázky, na ktorých sú nakreslené tváre vyjadrujúce rôzne emócie (plač, hnev, smútok, údiv, veselosť, premýšľanie). Deti sa pokúsia mimikou tváre zobrazit' jednotlivé emócie. Obrázky sú zo súboru *Evička ochorela*. Deti opisujú podľa obrázka situáciu, ktorá sa Evičke prihodila. Hodnotia, či je pozitívna, alebo negatívna. Podľa potreby priložia vhodný typ tváre vyjadrujúci emóciu. Týmto vytvárame modelové situácie.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: napodobňovanie, opis, priradovanie.

Učebné zdroje: obrázky tvárí s emóciami, obrázky zo súboru *Evička nám ochorela*.

STÔL ZMIERENIA

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: riešenie konfliktov

Výkonový štandard: nenásilne riešiť konflikt, problém s iným dieťaťom, dohodnúť sa na kompromise

Kompetencie: osobnostné, komunikatívne, intrapersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Opýtajte sa detí, čo je hádka. Môžu uviesť nejaké príklady. Opíšte im nejaké svoje skúsenosti. Ako sa ľudia cítia, ak sa v niečom nezhodnú? Čo sa deje pri takejto hádke? Potom im rozprestrite deku doprostred kruhu vytvoreného sediacimi deťmi. Vysvetlite im, že táto prikrývka posluži skupine ako tzv. *stôl zmierenia*. Pri nezhode zúčastnenej strany zasadnú za tento *stôl zmierenia* k jednaniu a budú hľadať spôsob riešenia problémov. Vyberte si nejakú malú hračku a položte ju doprostred prikrývky. Povedzte niečo asi v tomto zmysle: „Predstavte si, že ... (meno dieťaťa) a ... (meno dieťaťa) by sa chceli hrať práve s touto hračkou.“ Posadia sa teda k stolu oproti sebe. Učiteľka si sadne z boku a bude ich rozhovor usmerňovať tak, aby viedol k riešeniu ich problému. Pokiaľ sa nedospeje k riešeniu, hračku si nebude môcť vziať nikto z nich. Ak má niekto z detí nejaký nápad, ako by bolo možné spor vyriešiť, reprodukuje ho. Učiteľka celú aktivitu priebežne a neustále usmerňuje.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: prosociálna aktivita, rozprávanie.

Učebné zdroje: deka, dekoračný materiál, hračky.

JESENNÝ STROM PRIATELSTVA

Tematický okruh: Ľudia

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: riešenie konfliktov

Výkonový štandard: vyjadriť elementárne hodnotiace postoje k správaniu iných

Kompetencie: osobnostné, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

V tejto edukačnej aktivite ide o schopnosť prejavovať v hrách a činnostiach detí primeranú dôveru vo vlastné schopnosti. Na baliaci papier nakreslíme jesenný strom, ktorý si vyrobíme na spôsob makety. Deti si vyberajú ľubovoľné kartičky s obrázkami, tzv. symboly, ktoré charakterizujú nejaký dobrý skutok, činnosť, ktorú by chceli zrealizovať, alebo vlastnosť, ktorú by chceli mať. Symboly: hračka – požičiam ju kamarátovi, farbička – nakreslím obrázok kamarátovi, ústa – nebudem vykrikovať, ruka – pomôžem kamarátovi (teda konkrétne činnosti). S deťmi vymýšľame ďalšie symboly. Za splnené úlohy deti pochválime a povzbudíme do ďalšej činnosti.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: prosociálna aktivita, rozhovor.

Učebné zdroje: baliaci papier, kartičky s obrázkami.

3 EDUKAČNÉ AKTIVITY V OBLASTI KULTÚRA

3.1 KULTÚRA – perceptuálno-motorická oblasť

NA DEDKOVOM DVORE

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: rytmizácia hrou na tele pri postojoch, chôdzi, behu

Výkonový štandard: rytmizovať samostatne hrou na tele 2/4, 3/4 takt pri rôznych postojoch, chôdzi a pri behu

Kompetencie: psychomotorické, učebné, osobnostné, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Motivácia piesňou *Na dedkovom dvore*. Dedko mal v stajni aj koníka. Keď koník stratil podkovu, musel zísť ku kováčovi. Deti sa rozdelia do dvojíc.

1. dieťa – kováč – kľakne si na jedno koleno.

2. dieťa – koník – postaví sa pred kováča a jednu nohu zanoží na koleno svojho kováča.

Kováči znázorňujú pohybom ruky podkúvanie koňa. Pri podkúvaní rytmizujú na slabiky text

riekanky: *Kujem, kujem podkovičku, koníčkovi na nožičku,*

tuto kujem, podkúvam, klince k tomu zhládúvam.

Keď sú kone podkuté, deti cvalom vpred znázorňujú cval koňa. K pohybu nôh pridajú cval jazyka. Potom si úlohy vymenia.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rytmizácia, hry na tele, spev piesne.

Učebné zdroje: maketa koňa na palici.

NA BUBENÍKA

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: rytmizácia hrou na tele pri postojoch, chôdzi, behu

Výkonový štandard: pohotovo reagovať na zmenu tempa hudobného sprievodu

Kompetencie: psychomotorické, komunikačné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Z vrecúška čarujeme rôzne predmety, nakoniec bubienok. Ten vyčaruje malé bubienky pre ostatné deti (obaly zo syrov obalené farebným papierom). Deti stoja v kruhu, spievajú, rytmizujú v udanom tempe.

Bubnujeme na bubon, podťe, deti, podťe von.

Bubnujeme bum, bum, bom, budeme mať nový dom.

A kto s nami nepôjde, nový dom mať nebude.

Vyberieme prvého bubeníka, za ktorým pôjdu ostatné deti. Ten strieda tempo, mení rýchlosť a smer pohybu, rýchle bubnovanie: beh, pomalé bubnovanie: chôdza, ticho: stoj. Deti bubnujú v tempe, ktoré udáva prvý bubeník, a znázorňujú pohyby podľa vopred dohodnutých pravidiel. Deti sa vystriedajú.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rytmizácia, spev piesne, inštrumentálna činnosť.

Učebné zdroje: veľký bubon, malé bubienky, obaly zo syrov, farebný papier.

TOM A JERRY

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: rytmizácia hrou na tele pri postojoch, chôdzi, behu

Výkonový štandard: pohotovo reagovať na zmenu tempa hudobného sprievodu

Kompetencie: psychomotorické, učebné, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Vybrané dieťa je *Tom*. Ten spí a ostatné deti sú myšky, ktoré chce *Tom* chytiť. Deti spievajú úryvky zo známych piesní podľa výberu učiteľa. Obmieňajú však rýchlosť pohybu. Prvýkrát spievajú a pohybujú sa pomaly, aby *Toma* nezobudili. Potom spievajú a pohybujú sa stredne rýchlo, lebo *Tom* ešte stále spí a nenaháňa. Tretíkrát sa *Tom* zobudí a myšky spievajú rýchlo a utekajú, aby ich nechytli. Štvrtýkrát spievajú pomaly a pohybujú sa pomaly, lebo *Tomovi* ušli. Pri tejto hre deti vedieme, nenechávame ich realizovať hru samostatne.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybová hra.

Učebné zdroje: zásobník piesní (pomalé, stredne rýchle, rýchle piesne).

AKO RASTIE PLOT

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pohybové stvárnenie charakteru hudby

Výkonový štandard: uplatňovať tanečné prvky (cvalové poskoky, poskočný krok, otočky, úklony)

Kompetencie: psychomotorické, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Dve dievčatá sa pohybujú v kruhu a podávajú si ruky (znázorňujú zapletanie plotu). Spievajú prvú slohu a vyzvú ďalšieho kamaráta, aby sa k nim pridal. Pri ďalšom speve spievajú všetci traja: „*Kto nám pomôže ploty zapleť.*“ Dieťa, ktoré sa k nim pripojilo, zaspieva výzvu ďalšiemu dieťaťu: „*Pomôž nám, Miško, pomôž.*“ Postupne sa pripájajú po jednom všetky deti. V druhej časti hry, pri rozpletaní plotov, všetci spievajú: „*Kto nám pomôže ploty rozpleť.*“ Prvé dieťa určí učiteľ, ten sa odpojí z kruhu. Postupne, tak ako pri zapletaní plotov, sa odpájajú deti a striedajú spev zborový so sólovým.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: hudobno-pohybová hra, spev piesne.

Učebné zdroje: pieseň *Kto nám pomôže.*

BOLA BABKA

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: tanec a pohybová improvizácia

Výkonový štandard: uplatňovať získané schopnosti v pohybovej improvizácii podľa hudby

Kompetencie: osobnostné, psychomotorické, sociálne, interpersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Na úvod zahráme pieseň *Bola babka* na klavíri. Potom si ju spoločne zaspievame. Vyzveme deti, aby sa pokúsili text známej piesne pohybovo improvizovať. Podľa potreby navedieme deti na pohyby: cupkať v rýchлом tempe, okopávať, upažením dať najavo, že nič nemajú. Necháme na deťoch, aby si zvolili vlastné výrazové prostriedky na stvárnenie textu piesne. Na záver si zatancujú a zaspievajú v sprievode klavíra.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: nácvik pohybovej improvizácie, spev piesne.

Učebné zdroje: klavír.

IŠLA SOVA NA TANEC

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: reakcie na zmenu tempa hudby

Výkonový štandard: vyjadriť náladu piesne a hudby prirodzeným kultivovaným pohybom

Kompetencie: učebné, psychomotorické, sociálne, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Išla sova na tanec, vyfintená veľmi, pratala sa poza pec, pratala sa dvermi.

Keď ju vrabec uvidel, hneď ho svrbí nôžka, pod', sovička, na tanec, skočíme si troška!

Tančil vrabec strapatý, tance samé nové, postúpil on na palce milej pani sove.

Organizácia: Deti rozdelíme do dvoch skupín – na sovy a na vrabce. Dieťa v pozícii sovy sa pohybuje ľubovoľným smerom po priestore *mäkkou tanečnou chôdzou, ruky v bok, vytáčanie trupu do strán*. Deti v pozícii vrabca vchádzajú do priestoru až vtedy, keď im to slová piesne dovoľujú, resp. určujú – *ruky majú v bok a pohybujú sa poskokmi znožmo*. Úlohou vrabcov je nájsť si „tanečného partnera“ a zosúladiť svoj pohyb v akusticky prijímanom rytme, napr. spoločný pohyb – *držia sa za ruky, poskočný tanečný krok*. Obmenou aktivity (pri nedostatku dvojíc) môže byť využitie hry s predmetom – zástupným alebo imaginárnym. Dieťa má možnosť realizovať tanečnú chôdzu v priestore s bábkou bez zvukov, so zvukmi, s hudobným sprievodom a pod.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: hudobno-pohybové činnosti, spev.

Učebné zdroje: čiapka sovy, zobáky pre vrabce.

JESENNÁ PRECHÁDZKA PO LESE

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: rytmizácia hrou na tele pri postojoch

Výkonový štandard: rytmizovať samostatne hrou na tele 2/4, 3/4 takt pri rôznych postojoch, chôdzi, behu

Kompetencie: psychomotorické, osobnostné, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Pomôcky: Učiteľka má pripravené obrázky zvierat – medveď, srnka, slimák, mravec, ďateľ, zajac, vlk, stonožka... Požiadame deti, aby sa postavili. Ukážeme im obrázok medveďa a stručne si ho spoločne opíšeme. Pomocnými otázkami sa ich snažíme viesť tak, aby vystihli charakter medveďa. Jedno z detí vyzveme, aby nám skúsilo vytlieskať, ako chodí po lese veľký, ťarbavý medveď. Potom sa k nemu všetci pridáme. Vytlieskavanie môžeme doplniť o jednoduchú pohybovú aktivitu (v tomto prípade nakláňanie sa do strán v pomalom tempe v rytme tleskania). Podobným spôsobom hovoríme a hľadáme rytmus pre iné zvieratá, ako sú napr. veselá srnka, unavený slimák, usilovný mravec, ďateľ, roztopašný zajac, zlý vlk, stonožka a pod.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: hry zamerané na rytmizovanie.

Učebné zdroje: paličky, obrázky.

ZVIERATÁ Z DŽUNGLE

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: tanec a pohybová improvizácia

Výkonový štandard: uplatňovať schopnosti v pohybovej improvizácii podľa hudby

Kompetencie: psychomotorické, osobnostné, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Povieme deťom vtip: *Kráča slon a mravec po moste. Mravec hovorí slonovi: „Počuješ, ako dupeme?“ Slon a mravec kráčajú po púšti. Zrazu zazrú nebezpečenstvo. Duchapritomný mravec hovorí: „Skry sa za mňa, ja som nenápadný!“*

Hádanka: Nakreslíme obrázok na tabuľu (slon). Zaspievame deťom pieseň:

My sme boli v ZOO, v ZOO,

dobré nám tam bolo, bolo.

Videli sme zvieratká, slony, levy, vtáčatká,

videli sme zvieratká, slony, levy, vtáčatká.

A dnes sa zahráme a zaspievame si o zvieratkách zo ZOO. Pustíme CD: Podhradská – Čanaky č. 6... *Ide, ide slon.*

Prípravné cvičenia: *Ide, ide slon* (zatrúbime) – rezonančné, *veľký ako dom* (zatrúbime) – dupeme do pomalšieho rytmu – rytmické, z ruky si vytvoríme chobot, druhou sa chytíme za nos, uvoľníme si ruky, aby sme mali dobrý chobot. *Za ním skáču opice, drzé sú jak ploštice* – poskakujeme do rýchlejšieho rytmu – rytmické, jednou rukou búčame o bruško a druhou o hlavu – veselo. Opakujeme dvakrát.

Ide, ide lev (ruky hore), *hrubý veľký lev* – nádych nosom: Uaaaaa, Ueeee, Uooooo... S deťmi spoločne v kruhu sa rukami strašíme ako levy.

Ide krokodíl (nízko – hlas dole), *pláva v rieke Níl* (nízko – hlas dole), opakujeme tak isto, ale vyššie – hlas hore.

Deti, aké zvieratá ešte môžeme vidieť v ZOO? *Ide krokodíl, ide papagáj, ide žirafa, ide opica, ide slon, ide aj ťava, ide aj zebra a iné.*

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybová improvizácia spojená so spevom a hlasovými cvičeniami.

Učebné zdroje: Podhradská – Čanaky č. 6... pieseň: *Ide, ide slon.*

3.2 KULTÚRA – kognitívna oblasť

HÁDAJ, ČO JE TO?

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: hračky a predmety

Výkonový štandard: vnímať a rozoznať, že hračky a predmety sú z rôzneho materiálu – povrch, tvar, farba, veľkosť

Kompetencie: psychomotorické, kognitívne, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti sedia v kruhu. V strede je vytvorený prázdny priestor zo švihadla.

Učiteľka hovorí: „*Chodím, hľadám, čo mám znať, pod' mi, Janka, ukázať. Po triede sa prejdí, niečo z dreva mi nájdí.*“ Deti plnia rôzne úlohy, hľadajú rôzne predmety (žlté, modré, z papiera, z plastu, z kovu, z látky, okrúhle, špicaté, hladké, drsné). Predmety ukladajú do stredu. Pri správnom riešení hovorí: „*Áno, áno, je to tak, môžeš nám to do stredu dať.*“

Obmena: učiteľka prikryje predmety dekou, po jednom vloží do škatule. Škatuľa putuje z ruky do ruky, na znamenie sa zastaví. Dieťa, ktoré drží škatuľu, opisuje vlastnosti predmetu tak, aby ostatní hádali, čo je to. Potom ho zo škatule vytiahne.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: určovanie, hľadanie, hodnotenie.

Učebné zdroje: predmety, hračky, lano, škatuľa.

CESTUJEME VLAKOM ZA STARÝMI RODIČMI

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: bydlisko

Výkonový štandard: pomenovať miesto svojho bydliska

Kompetencie: kognitívne, učebné, sociálne, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Učiteľka povie deťom: „*Deti, pocestujeme vláčikom za starými rodičmi.*“ Deti sa pochyťajú za ramená v zástupe, jedno dieťa robí výpravcu, jedno rušňovodiča. V úlohách sa v hre striedajú. Na motívy detskej piesne deti v rytme kráčajú vo viazanom zástupe za vodiacim dieťaťom v priestore triedy.

Ide, ide vláčik, ide vlak. Pod'me, milé deti, pod'me nasadať.

Pôjdeme aj do Popradu, navštívime starú mamu.

Ide, ide vlak, rýchlo nasadať!

Pri pomenovaní vyloží učiteľka tabuľku s obrázkom mesta alebo dediny na budovu stanice postavenú z molitanovej stavebnice. Dieťa, ktoré má v danom meste príbuzných, vystúpi a v ďalšej hre prevezme úlohu rušňovodiča alebo výpravcu. Hra pokračuje, učiteľka mení názov mesta alebo dediny (napr. do Martina, do Dolného Kubína – už nás čaká starý otec a pod.).

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: spev piesne, rozprávanie.

Učebné zdroje: fotografie, pohľadnice miest na tabuľkách, molitanová stavebnica, súprava pre výpravcu vlaku (čiapka, terčik, píšťalka).

DOBRÉ RÁNO, DOBRÚ NOC

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: časové vzťahy

Výkonový štandard: orientovať sa v časových vzťahoch jedného dňa, týždňa a roka v spojení s konkrétnymi činnosťami a prostredníctvom rozlišovania podstatných znakov

Kompetencie: kognitívne, učebné, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Popletené obrázky: „*Slniečko ráno vstalo, na deti sa pozeralo*“ – maketa slniečka. Deti správne ukladajú obrázky podľa harmonogramu dňa. Správnym pozdravom sa slniečku pozdravia a pohybom znázornia tú časť dňa, ktorá je na obrázku – dobré ráno – vstávanie, raňajkovanie, príchod do MŠ:

dobré dopoludnie – hranie sa, pobyt vonku,

dobrý obed – obedovanie,

dobré popoludnie – hry, odchod domov, pobyt vonku,

dobrý večer – večera, večerníček...

dobrú noc – spánok...

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozhovor, improvizácia.

Učebné zdroje: slniečko, obrázky.

NAJKRAJŠIA KRAJINA

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: moja rodná vlasť

Výkonový štandard: poznať niektoré miestne a štátne symboly

Kompetencie: komunikatívne, kognitívne, učebné, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Porozprávame sa o rodnom Slovensku, pozrieme si obrázky a mapu Slovenska, prípadne na glóbuse deťom ukážem našu krajinu. Postavíme sa a z CD si pustíme hymnu, snažíme sa stáť rovno, nesmieme rozprávať. Ukážeme si vlajku SR a štátny znak. S pomocou šablóny a predlohy si po oboznámení deti vystrihnú a vymaľujú štátny znak, ktorý si prilepia na vyfarbenú vlajku.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: počúvanie hymny, rozprávanie, pozorovanie, strihanie a kreslenie vlajky.

Učebné zdroje: mapa SR, vlajka, hymna, papier, nožnice, pastelky.

POSTAVÍM ÚKRYT NA ZIMU

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: hračky a predmety

Výkonový štandard: vnímať a rozoznať, že hračky a predmety sú z rôzneho materiálu, ktorý má rôzny povrch, tvar, farbu, veľkosť atď.

Kompetencie: učebné, kognitívne, psychomotorické, intrepersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Motivujeme deti tým, že sme zvieratá, ktoré si idú postaviť úkryt na zimu, v ktorom počkajú do jari. Keďže na postavenie úkrytu sú vhodné iba kocky rovnakej veľkosti a tvaru, bude táto úloha pre deti jednoznačná. Spolu v skupine majú rozoznať a vybrať zo všetkých kociek v triede také, s ktorých sa bude dať postaviť pevnosť. Musia pritom dodržať pravidlo o jednotnosti tvaru a veľkosti. Deti majú možnosť odkontrolovať kocky: zrakom, hmatom, porovnávaním v skupine kociek. Pri opakovanej aktivite sa môžu deti zahrať hru *Hádaj, čo sa zmenilo*.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozprávanie, konštruovanie z kociek.

Učebné zdroje: drevené a molitanové kocky rôznej veľkosti a tvaru.

TO JE CELÝ ROK

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: časové vzťahy

Výkonový štandard: orientovať sa v časových vzťahoch jedného roka prostredníctvom rozlišovania podstatných znakov

Kompetencie: učebné, kognitívne, psychomotorické, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Jar, leto, jeseň, zima, za krôčikom krok = to je celý rok. Po zopakovaní si jednotlivých ročných období a ich typických znakov deti rozdelíme do štyroch skupín. Každá bude mať za úlohu na výkres A3 otlačiť pečiatky so symbolom práve daného ročného obdobia. Po tejto aktivite vyzveme deti, aby sa postavili vedľa seba tak, ako idú za sebou ročné obdobia. Na trička dostanú štipce pomaľované zelenou, žltou, červenou a modrou farbou (jar, leto, jeseň, zima). Pochytáme sa za ruky, čím vytvoríme nikdy sa nekončiaci kolobeh života. V kruhu zatancujeme a zaspievame pieseň *Rok*. Výkresy dáme podľa poradia na nástenku.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybová činnosť, pracovná aktivita, rozprávanie.

Učebné zdroje: 4 ks výkresov A3, podušky, pečiatky, CD *Spieva celá škôlka*, pieseň *Rok*.

PESTROSŤ NAŠEJ ZEME

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: rozmanitosť sveta

Výkonový štandard: overiť si v detských encyklopédiách a iných médiách, že svet je rozmanitý (pozostáva z oceánov, morí, riek, pohorí, lesov, pralesov, rozmanitej zvieracej ríše atď.)

Kompetencie: učebné, informačné, kognitívne, komunikatívne, informačné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Najprv si s deťmi prezrieme encyklopédiu, v ktorej sú kapitoly: Zem vo vesmíre, Zemský povrch a horniny, Voda a čas, Život na Zemi. Po oboznámení sa s ňou prejdeme s deťmi k počítaču, vo vyhľadávači nájdeme danú tému a pomocou obrázkového materiálu diskutujeme s deťmi o pestrosti našej Zeme. Deti majú možnosť listovať aj v encyklopédiách a knihách o Zemi a jej prírodných krásach. V závere aktivity rozdáme deťom výkresy A4 a dáme im možnosť výtvarne zachytiť rozmanitosť sveta. Prezeráme obrázky Zeme, ako vyzerá v jesennom období.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozprávanie, pozorovanie, výtvarná činnosť.

Učebné zdroje: PC, výkresy A4, vodové farby, pastelky.

ZVIERATKA NA JESEŇ

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: rozmanitosť sveta

Výkonový štandard: overiť si v detských encyklopédiách a iných médiách, že svet je rozmanitý (pozostáva z oceánov, morí, riek, pohorí, lesov, pralesov, rozmanitej zvieracej ríše atď.)

Kompetencie: kognitívne, učebné, psychomotorické, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti rozdělíme do skupín. Každéj skupine dáme knihy s obrázkami zvierat. Skupina si vyberie jedno zviera, ktoré bude predstavovať. Každá skupina predstavuje iné zvieratko (domáce, lesné, žijúce v ZOO...) a deti podľa toho vydávajú charakteristické zvuky, rozprávajú o tom, ako sa zvieratá pripravujú v jeseni na zimu, ktoré zvieratá spia, ktoré odlietajú, ktoré si vytvárajú zásoby, ako zimujú zvieratá v ZOO, ako domáce zvieratá a pod. Všetci zatvoria oči, učiteľka deti rozmiestni po triede tak, aby zvieratka rovnakého druhu neboli spolu. Učiteľka vyzve deti, aby vydávali zvuky zvierat a so zatvorenými očami sa hľadali. Ak sa skupiny stretli podľa zvuku, otvoria oči a skontrolujú, či nezablúdili.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozhovor, pozorovanie, pohybová hra.

Učebné zdroje: encyklopédie a knihy o zvieratách.

3.3 KULTÚRA – sociálno-emocionálna oblasť

JESENNÝ PANÁČIK

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: plošné a priestorové výtvarné stvárňovanie

Výkonový štandard: kresliť, maľovať, modelovať, plošne a priestorovo zobrazovať ľudskú postavu

Kompetencie: psychomotorické, učebné, osobnostné, interpersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti určujú na základe viacmyslového vnímania časti tela. Učiteľka rozloží na koberec obrázok, na ktorom sú popletené časti tela, z ktorých majú deti zložiť jesenného panáčka. Deti ich ukladajú v správnom poradí. Každé dieťa dostane kus tvrdej podložky (kartónu) a jeden farebný šúľok plastelíny. Na kartón plošne pritlača plastelínu a modeluje časti tela tak, aby na nič nezabudlo. Snaží sa vytvoriť postavu na celú výšku kartónu. Ak niekomu plastelína zvýši, môže si obrázok dotvoriť.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: modelovanie.

Učebné zdroje: obrázok, skladačka, kartón, plastelína.

ŠARKAN V JESENI

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: experimentovanie s farbami

Výkonový štandard: pokryť celú plochu rozmanitými farbami

Kompetencie: psychomotorické, učebné, osobnostné, interpersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Každé dieťa si zhotoví malého papierového šarkana.

Učiteľka má k dispozícii štyri farebné podklady:

- bielo-modrý vyjadrujúci *zimu*
- zelený vyjadrujúci *jar*
- zeleno-žltý vyjadrujúci *leto*
- hnedo-žltó-zeleno-bordovo-okrovo-čierny vyjadrujúci *jeseň*.

Učiteľka striedavo prikladá na podklady šarkana a deti hodnotia, kam správne patrí a hodí sa. Pomenovávajú farby jesene. Každé dieťa experimentuje s farbami na svojom výkrese. Musí pokryť celú plochu papiera. Po uschnutí prilepí svojho šarkana na podklad.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: porovnávanie, hodnotenie, opis, maľovanie, lepenie.

Učebné zdroje: šarkan, farby, štetce, lepidlo, podklady.

ZVIERATKÁ NA HOSTINE U JEŽKA JOŽKA

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: voľná reprodukcia literárnych textov

Výkonový štandard: zapamätať si a prednášať krátke literárne útvary, napr. riekanky, hádanky, vyčítanky, krátke detské básne atď.

Kompetencie: učebné, kognitívne, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Motivácia – jedno dieťa (ježko Jožko) pozve na návštevu zvieratká. Každé dieťa znázorňuje jedno zvieratko. Na hlave má čiapku s obrázkom obľúbeného zvieratka. Ježko má košík, z ktorého vyťahuje obrázky. Podľa nich deti hádajú, ktorú básničku, riekanku, vyčítanku znázorňujú. Dieťa, ktoré uhádne, prednesie daný literárny útvar. Prednášať môže jedno aj viac detí spoločne. Za odmenu ho ježko ponúkne pripraveným a pokrájaným kúskom ovocia.

Na záver sa spolu zahrajú pohybovú hru „na medveďa“.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: hádanie, priradovanie, prednes, hudobno-pohybová aktivita.

Učebné zdroje: čiapky, ježko, košík, obrázky, ovocie.

KOZA ODRATÁ A JEŽ

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: „čítanie a písanie“ jednoduchého textu

Výkonový štandard: vyjadriť rôznymi umeleckými výrazovými prostriedkami (výtvarne, hudobne, dramaticky, hudobno-dramaticky) pocity a dojmy z rozprávok, príbehov a divadla

Kompetencie: osobnostné, komunikatívne, psychomotorické, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Učiteľka prečíta deťom rozprávku *Koza odratá a jež*. Deti podľa obrázkov reprodujú dej. Podľa záujmu detí rozdelí témy na časti deja, ktoré budú deti graficky znázorňovať. Podľa počtu detí učiteľka rozhodne, koľko rovnakých kníh deti vytvoria. Každé dieťa dostane papier a farebné pastelky. Kreslí určenú časť deja. Po dokreslení si deti rozložia papiere na koberec a ukladajú ich podľa dejovej postupnosti. Učiteľka jednotlivé papiere prilepí na výkresy, spojí a vytvorí knihu „leporelo“. Deti sa zahrajú pohybovú hru *Lezie ježko, lezie v lese*.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: počúvanie, reprodukcia, kreslenie, usporiadanie, hudobno-pohybová aktivita, hodnotenie.

Učebné zdroje: kniha, obrázky k textu, papiere, pastelky, lep, výkresy, čiapka ježka.

JESENNÉ LISTY

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: kreslenie, maľovanie, modelovanie

Výkonový štandard: kresliť, maľovať, modelovať rôznymi technikami, tvorivo a s použitím rôzneho materiálu

Kompetencie: psychomotorické, kognitívne, osobnostné, interpersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti sa rozdelia na dve skupiny. Jedna skupina bude maľovať listy temperovými farbami tak, že list zo spodnej strany natrie farbou, otočí ho a otláči na výkres. Druhá skupina detí bude listy priložené na výkres priamo obkresľovať farebným tušom a ním listy aj vymaľovávať. Deti si zvolia list podľa vlastného výberu. Listy ukladajú na výkres tak, aby im z nich vznikla postava *Jesenného mužička*.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: maľovanie v skupinách, rozprávanie, praktická činnosť.

Učebné zdroje: temperové farby, farebný tuš, výkresy, listy.

PAMPÚŠIK

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: detská ľudová a autorská poézia a próza

Výkonový štandard: počúvať s porozumením a citovým zaangažovaním detskú ľudovú a autorskú poéziu, rozprávky a príbehy

Kompetencie: osobnostné, komunikatívne, sociálne, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Učiteľka deťom prednesie alebo voľne zreprodukuje známu rozprávku *Pampúšik*. S deťmi si pripomenú charakteristiku rozprávkových postáv, pokúsia sa vystihnúť myšlienku rozprávky. Učiteľka upozorní deti, že rozprávky sa môžu končiť aj inak. Skúsi s deťmi navrhnúť iný koniec rozprávky. Deti za ich návrhy pochvália a povie im, že si pre ne pripravila dve rozprávky. Jedna je veršovaná, druhá nie je a končia sa inak, ako to deti poznajú. Učiteľka prednesie text veršovanej rozprávky, použije pritom plošné bábky na podporu pozornosti. Prerozpráva text prozaickej rozprávky (časť textu na porovnanie), hlavne koniec rozprávky. Učiteľka zisťuje, ktorú rozprávku deti považujú za veršovanú a ako sa odlišuje od rozprávky, ktorú poznajú. Porovnajú, ako sa rozprávky končia.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozprávanie, hádanky, prednes, brainstorming, zážitkové učenie, hodnotenie.

Učebné zdroje: ilustrácie rozprávok vytvorené deťmi, maľované čítanie, plošné bábky.

JESENNÝ PARK

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: experimentovanie s farbami

Výkonový štandard: pokryť celú plochu rozmanitými farbami

Kompetencie: učebné, psychomotorické, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Po zopakovaní si básne *Jeseň, pani bohatá* sa vyberieme s deťmi a pomôckami k neďalekému parku. Deti sa budú snažiť zachytiť jesenný park temperovými farbami. Farby budú miešať, kombinovať a vytvárať nové farebné odtiene – hry s farbami. Na aktivite je

dôležité, aby sa deti nebáli experimentovať a skúšať do farby niekoľkonásobne vstupovať, až kým nebudú so svojím dielom spokojné.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: výtvarná aktivita, pozorovanie, maľovanie, rozprávanie.

Učebné zdroje: maliarske stojany, temperové farby, štetce, výkresy A3.

KOVÁČ KUJE, MECHY DUJE

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: vyjadrenie charakteru piesne dramatickými výrazovými prostriedkami

Výkonový štandard: spievať v rozsahu kvinty (c1 – g1) – sexty (relatívne intonačne čisto), v prípade hudobného nadania aj v rozsahu oktávy (c1 – c2) s radosťou a primerane charakteru detskej ľudovej a umelej piesni s rôznou tematikou

Kompetencie: psychomotorické, sociálne, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Dramatizáciu piesne *Kováč kuje, mechy duje* je potrebné uskutočniť v sede na koberci: klepanie päste o päťu, napodobnenie šitia a miešania polievky v hrnci. Rytmus je 2/4, pieseň je rytmická a známa. Vhodný je klavírny sprievod, prípadne ozvučné drievko z hudobných nástrojov Orffovho inštrumentára a na záver triangel. Nezabudneme vyzdvihnúť prácu remeselníka takú dôležitú v časoch, keď autá neboli samozrejmosťou.

Na spestrenie môžeme využiť rozprávkové čiapky a z niektorých detí urobiť „koníky“. Ich úlohou bude rytmicky do piesne cválať vo vymedzenom priestore. Deti vystriedame.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: frontálna OF, spev a pohybová výchova.

Učebné zdroje: Orffov inštrumentár, bábky – čiapky koní.

MALÁ ROZPRÁVKA O REPE

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: detská, ľudová a autorská poézia

Výkonový štandard: vnímať s citovým zaangažovaním bábkové divadlo a iné detské divadlo (činohru, spevohru)

Kompetencie: osobnostné, psychomotorické, komunikatívne, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Učiteľky si naštudujú text k *Malej rozprávke o repe* a zahrajú deťom bábkové divadlo. Deti nebudú mať úlohu pasívneho diváka, ale budú otázkami a výzvami vtiahnuté do deja. Takto si postupne vytvoria vzťah k novým umeleckým výrazovým prostriedkom. Na záver si najaktívnejší poslucháči môžu vyskúšať vlastnú dramatizáciu príbehu maňuškami alebo rôznymi inými formami.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: počúvanie, dramatizácia.

Učebné zdroje: maňušky, paraván.

ODPAD PRE RADOSŤ

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: kreslenie, maľovanie, modelovanie

Výkonový štandard: kresliť, maľovať, modelovať rôznymi technikami, tvorivo a s použitím rôzneho materiálu

Kompetencie: psychomotorické, sociálne, osobnostné, interpersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Na začiatku aktivity deti spoločne analyzujú osvojené poznatky o odpade, spoločne vytvoria návrhy na dekorácie z plastových predmetov. Učiteľka im poskytne rady, akou formou budú maľovať, kombinácie farieb a techník maľovania a zároveň rešpektuje aj návrhy a nápady detí. Výrobky si vzájomne ohodnotia, nešetria chválou, ocenia kamarátovu snahu a spoločne pripraví výstavu, na ktorú pozvú kamarátov z iných tried. Deti ich môžu privítať oblečené ako kvety, goliere kvetov ušité z látky, potešiť ich môžu improvizovaným vystúpením, napr. tancom vetra a pod.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: individuálna práca, výtvarné činnosti – maľovanie.

Učebné zdroje: plastové fľaše, ekologické farby, dekoratívne lepidlo.

MAĽOVALA PANI JESEŇ

Tematický okruh: Kultúra

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: výtvarné techniky

Výkonový štandard: kresliť, maľovať, modelovať rôznymi technikami, tvorivo a s použitím rôzneho materiálu

Kompetencie: psychomotorické, osobnostné, intrapersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti pri ranných hrách vystrihnú makety stromov.

Motiváciou piesňou *Jeseň, pani bohatá* vedieme rozhovor o *Jesienke* vytvorenej z lístia. Opisom listu učiteľka upozorňuje deti na žilkovanie listu, približuje im prijímanie živín typické pre stromy, krásu stromov a tvarov listov. Potom deťom vysvetlí postup natierania vylisovaného listu farbou: ľahký prítlak štetca, odtlačania listov na maketu.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: individuálna práca, výtvarná aktivita – odtlačanie prírodnín.

Učebné zdroje: listy stromov – vylisované, temperové farby, výkresy, štetce.

4 EDUKAČNÉ AKTIVITY V OBLASTI PRÍRODA

4.1 PRÍRODA – perceptuálno-motorická oblasť

FROTÁŽ LÍSTIA

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: výtvarná, pracovná a technická tvorivosť

Výkonový štandard: prejavíť zručnosti a praktickú tvorivosť pri vytváraní produktov z prírodnín prostredníctvom využitia rôznych pracovných a výtvarných techník

Kompetencie: psychomotorické, učebné, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti si deň vopred prinesú z pobytu vonku listy. Porozprávame sa o ich tvare, farbách, poznávame ich. Na tvrdú podložku ich poukladajú žilkami hore a zakryjú tenkým kriedovým papierom. Plochou masného pastelú potom trú zakryté listy. Technikou frotáže si „obkreslia“ jednotlivé listy. Vymenujú použité farby.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pracovné činnosti.

Učebné zdroje: listy rôznych tvarov, kartón, masný pastel, tenký kriedový papier.

JESENNÉ OVOCIE

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: výtvarná, pracovná a technická tvorivosť

Výkonový štandard: prejavíť zručnosti a praktickú tvorivosť pri vytváraní produktov z prírodnín prostredníctvom využitia rôznych pracovných a výtvarných techník

Kompetencie: psychomotorické, učebné, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Po prstovom cvičení deťom pripomenieme pracovný materiál a jeho vlastnosti. Po zohriatí a vypracovaní hliny si z nej deti vyformujú na podložkách misu, do ktorej budú podľa vlastného uváženia vkladať vlastnoručne vyrobené ovocie. Najjednoduchší tvar misy dosiahnu vymodelovaním hada, ktorého postupne budú od stredu zatáčať smerom von a dohora. Počas práce si s nimi zopakujeme druhy ovocia a jeho význam pre zdravie človeka. Počas činnosti deti pracujú s hlinou individuálne, majú k dispozícii skutočné druhy ovocia ako názornú pomôcku. Vytvorené tvary ovocia po zaschnutí vymaľujú farbami.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: práca s hlinou, maľovanie, modelovanie.

Učebné zdroje: podložka, hlina, zástery, farby.

ZVIERATKÁ V JESENNOM PARKU

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pohyb s rôznymi prekážkami

Výkonový štandard: pohybovať sa rôznymi spôsobmi medzi prírodnými alebo umelými prekážkami

Kompetencie: psychomotorické, komunikatívne, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Počas presunu do miestneho parku v jesennom období vedieme s deťmi rozhovor o ochrane prírody. Upozorníme ich na správanie sa v lese a v parku. Vyzveme ich na hru „na zvieratká“. Krokmi učiteľky si s deťmi vytýčime trasu pomedzi stromy. Úlohou detí bude nevybočiť z trasy/stopy, no zároveň napodobniť typický pohyb zvieratá: medveďa, zajaca, srny, líšky, vrany. Úlohu splnil ten, kto išiel po určenej trase a správne napodobnil jemu pridelené zviera.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybová aktivita.

Učebné zdroje: zastavovací terč, reflexné vesty.

PANI JESEŇ V ZOO

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: výtvarná, pracovná a technická tvorivosť

Výkonový štandard: prejaviť zručnosti a praktickú tvorivosť pri vytváraní produktov z prírodnín prostredníctvom využitia rôznych pracovných a výtvarných techník

Kompetencie: psychomotorické, kognitívne, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Aktivitu začneme otázkou, aké zvieratá žijú v ZOO. Využijeme obrázkový materiál. Deťom navrhneme, aby si samy vytvorili vlastnú zoologickú záhradu so zvieratami z hliny. Deti si môžu samy vybrať, aké zvieratko budú modelovať. Deti si rozvíjajú jemnú motoriku vyťahovaním, stáčaním modelovacieho materiálu. Dbáme na modelovanie charakteristických detailov jednotlivých zvierat. Všetky zvieratká nakoniec umiestnime na tvrdých doskách na mieste s názvom „Naša ZOO“.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: modelovanie.

Učebné zdroje: obrázky zvierat, hlina.

JESENNÁ TURISTIKA

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pohyb v prírode

Výkonový štandard: pohybovať sa v rôznom prostredí bez strachu a zábran

Kompetencie: psychomotorické, informačné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Vopred si naplánujeme miesto a trasu turistickej vychádzky. Osobne musíme poznať náročnosť a bezpečnosť terénu. Pred vychádzkou vedieme s deťmi rozhovor o tom, kam dnes pôjdeme a ako sa máme správať v prírode. Deti pozorujú jesennú prírodu, zmeny v prírode, ktoré sú spôsobené zmenou počasia. Zoberieme so sebou aj fotoaparát, aby sme mohli akciu zdokumentovať. V ďalších edukačných aktivitách môžeme spoločne prezrieť fotky na PC a vybavovať si zážitky z pobytu v prírode.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: vychádzka, rozhovor.

Učebné zdroje: výber turistickej trasy, bezpečný odev, fotoaparát.

STROMY NA JESEŇ

Tématický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: význam prírodného prostredia

Výkonový štandard: zdôvodniť význam prírodného prostredia na základe pozorovania a zážitkov z prírody

Kompetencie: kognitívne, psychomotorické, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Vedíme deti k presvedčeniu, že stromy sú živé. Porovnáваме človeka a strom: *Človek dýcha nosom – strom listami* (deti priložia listy k tvári, niekoľkokrát sa nadýchnu a vydýchnu – sme ako stromy, ktoré dýchajú listami), *človek pije ústami – strom koreňmi* (deti pijú vodu zo šálky pomocou slamky ako strom koreňmi), *človek má narodeniny – strom má tiež narodeniny* (deti si pozrú rez stromu s letokruhmi, môžu letokruhy nakresliť, odtlačiť listy natreté farbou na baliaci papier).

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: experimentovanie, priama činnosť detí.

Učebné zdroje: listy zo stromov, šálky s vodou, farba, baliaci papier, rez stromu.

JESENNÉ HĽADANIE

Tématický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pohyb v prírode

Výkonový štandard: pohybovať sa rôznymi spôsobmi medzi prírodnými alebo umelými prekážkami

Kompetencie: psychomotorické, osobnostné, učebné, kognitívne, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Každé dieťa dostane úlohu, ktorú musí splniť. Deti budú v priestore vyhľadávať predmety, ktoré prinesú ukázať, a tým úlohu splnia. Na nájdený predmet vymyslia príbeh, báseň alebo pieseň. Typ úlohy: vyhľadať niečo dokonalé (rovné), niečo krásne, hladké, guľaté, chladné, hebké, mäkké, vyhľadať ulitu, srst', semeno, huby, 3 kvety, listy atď.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: objavovanie, pozorovanie, triedenie.

Učebné zdroje: predmety v prírode.

PRÍRODNÁ KOLÁŽ

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: výtvarná, pracovná a technická tvorivosť

Výkonový štandard: prejavíť zručnosti a praktickú tvorivosť pri vytváraní produktov z prírodnín prostredníctvom využitia rôznych pracovných a výtvarných techník

Kompetencie: kognitívne, učebné, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Z prírodného materiálu, ktorý sme si nazbierali počas pobytu vonku (šišky, kvety, konáriky, listy a pod.), vytvoríme koláž. Navrhujeme deťom, aby si vystrihli z lepenky kruh, na ktorý budú podľa vlastnej fantázie lepiť prírodniny. Tak si každé dieťa vytvorí vlastnú jesennú koláž. Vyrobenými obrazmi môžeme vyzdobiť priestory materskej školy.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pracovné činnosti, koláž.

Učebné zdroje: prírodniny, nožnice, lepenka, lepidlo.

CVIČENIE S LOPTAMI V JESENNEJ ZÁHRADE

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pohyb v prírode

Výkonový štandard: pohybovať sa v rôznom prostredí bez strachu a zábran

Kompetencie: psychomotorické, učebné, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

V tejto aktivite využijeme hry s loptami: hádzanie vo dvojiciach, v kruhu, vyhadzovanie lopty a jej chytanie, chytanie lopty odrazenej od zeme, hádzanie lopty do koša. Pri hre sa deti otužujú vzduchom a slnkom. Využívajú hrubú motoriku prekonávaním prírodných prekážok,

používajú osvojené spôsoby pohybových činností v nových, neznámych problémových situáciách. Pobyť v prírode doplníme kolektívnou hrou, napr. futbalom, prípadne inými hrami, ktoré navrhnu deti.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybové a relaxačné hry v prírode.

Učebné zdroje: školská záhrada, lopty.

JESENNÝ LES

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pohyb v prírode

Výkonový štandard: pohybovať sa v rôznom prostredí bez strachu a zábran

Kompetencie: psychomotorické

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Vyberieme sa s deťmi na vychádzku do blízkeho lesa. Zacvičíme jednoduché cvičenie. Dbáme na bezpečnosť.

Pohybové cvičenie v lese:

*„Už sme v lese, tu sú stromy... chôdza s pohybmi rúk,
jeden tu a tu druhý... vo vzpažení (znázorňujeme vetrik, ako kýva vetvami – kývanie),
vtáčik letí nad nami... beh s pohybmi rúk v upažení,
Skáče malý zajko v lese... skoky znožmo (ruky znázorňujú uši),
veverička si orech nesie...“ skoky znožmo vpred, ruky zovrieť v päšť.*

Za odmenu deťom rozdáme plody jesene – jabĺčka.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybové cvičenie podľa básne v prírodnom prostredí.

Učebné zdroje: veršovanka.

KOŠÍK PRE VEVERIČKU

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: výtvarná, pracovná a technická tvorivosť

Výkonový štandard: prejavíť zručnosti a praktickú tvorivosť pri vytváraní produktov z prírodnín

Kompetencie: učebné, psychomotorické, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Motivácia príbehom, ako sa veverička pripravovala na zimu. Cestou však svoj košík stratila. Preto jej deti pomôžu spraviť nový a plný dobrôt. Na stole sú pripravené rôzne prírodniny, ktoré nazbierali deti – listy, šípky, škrupiny orechov, gaštany... Potom rôzne semienka, ktoré doniesli z domu – slnečnicové jadrá, ľanové semienka, kukuričné zrná...

Každé dieťa má maketu košíka, na ktorý popritláča plastelínu. Do plastelíny vtlača prírodniny. Košík je hotový vtedy, keď je pekne vyzdobený. Veveričku prilepíme na kartón a k nej všetky košíky.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: zbieranie materiálu, roztláčanie plastelíny, vtlačanie, aranžovanie.

Učebné zdroje: prírodný materiál, makety košíkov.

JAZDÍME OPATRNE

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: špeciálne pohybové zručnosti

Výkonový štandard: využívať na pohyb rôzne pomôcky

Kompetencie: psychomotorické, osobnostné, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Na školskom dvore vytvoríme dopravné ihrisko. Nakreslíme cesty, prechod pre chodcov, parkovisko. Učiteľka má úlohu dopravného strážnika. Dopravné prostriedky – kolobežky, šlapacie autá, odrážacie autá. Na povel sa deti stretnú na parkovisku, kde si dopravné prostriedky vymenia. Dopravný strážnik rozdáva pokuty za nedodržiavanie pravidiel. Vyhráva ten, kto nemá žiadnu pokutu a dodržiava správny spôsob prepravy a jazdenia na jemu určenom dopravnom prostriedku.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybová aktivita.

Učebné zdroje: dopravné prostriedky, pokutové lístky, terčik.

JESENNÍ ŠKRIATKOVIA

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: výtvarná, pracovná a technická tvorivosť

Výkonový štandard: prejavíť zručnosti a praktickú tvorivosť pri vytváraní produktov z prírodnín

Kompetencie: psychomotorické, osobnostné, kognitívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Z rôznych druhov ovocia a zeleniny, z gaštanov, šišiek, tekvic, jarabiny... si s deťmi vyrobíme rôzne postavičky – škriatkov pomocou špajdlí, lepidla, konárikov, listov, korenín... Deti využívajú pri individuálnej činnosti vlastnú tvorivosť. Vytvoríme si pestrú jesennú výstavku.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pracovné činnosti s prírodným materiálom.

Učebné zdroje: prírodný materiál, lepiaca pištoľ, špajdle.

VEVERIČKY – ŠIKOVNÍČKY

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: perceptuálno-motorická

Obsahový štandard: pohyb s rôznymi pomôckami

Výkonový štandard: pohybovať sa rôznymi spôsobmi medzi prírodnými alebo umelými prekážkami

Kompetencie psychomotorické, kognitívne, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Na jesennej environmentálnej vychádzke sa zahráme na veveričky. Máme pripravené prekážky, ktorými deti musia prejsť, ak sa chcú stať veveričkami – šikovníčkami: beh slalomom okolo stromov, preskakovanie pňov, hod šiškami na cieľ, podliezanie konára, výskok za zavesenými medailami. Ktoré dieťa absolvuje dráhu, dostane za odmenu medailu veveričky.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybové prúdové cvičenie v prírode.

Učebné zdroje: prírodné prekážky, medaily.

4.2 PRÍRODA – kognitívna oblasť

EXPERIMENT S FAZUĽKAMI

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: starostlivosť o rastliny

Výkonový štandard: uvedomiť si a vedieť zdôvodniť význam starostlivosti o rastliny

Kompetencie: kognitívne, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

V spolupráci s deťmi vložíme do dvoch rovnakých sklenených nádob pôdu, do ktorej zasadíme fazuľky. Deti budú priebežne sledovať, ako fazuľky puknú, zakorenia sa a budú sa ťahať za svetlom. Po vyklíčení začne experiment: jednu fazuľu necháme na pôvodnom stanovišti, na druhú položíme škatuľu s otvorom. V ďalších edukačných aktivitách budeme priebežne pozorovať rast fazuľí. Do tabuľky budú deti značiť, na koľký deň vyliezla zakrytá fazuľka zo škatule. Keď sa tak stane, škatuľu dáme dole a budeme spoločne hodnotiť.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: experiment, pozorovanie.

Učebné zdroje: dve sklenené fľaše s pôdou, 1 väčšia škatuľa, 4 kusy väčšej fazule, tabuľka s číslami.

JESENNÉ MANDALY

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: živá a neživá príroda

Výkonový štandard: poznať a opísať zložky živej a neživej prírody

Kompetencie: učebné, osobnostné, psychomotorické

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Počas pobytu vonku nazbierame malé kamienky a rôzny prírodný materiál. Deti z nich na ploche ihriska zostavujú rôzne obrázky, vzory, môžu ich rozmiestniť do okrúhleho tvaru. Na doplnenie môžu použiť rôzne pomôcky, vetvičky stromov, plody. Nakoniec sa pri vytvorenej jesennej mandale zahráme rôzne hudobno-pohybové hry a spoločne vyhodnotíme aktivitu.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: zhotovovanie, vyberanie, zoskupovanie, aranžovanie prírodnín do celku.

Učebné zdroje: malé kamienky, vetvičky, plody.

STROM ROČNÝCH OBDOBÍ

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: ročné obdobia

Výkonový štandard: rozlíšiť podľa typických znakov ročné obdobia

Kompetencie: učebné, osobnostné, psychomotorické

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Po úvodnom rozhovore o ročných obdobiach a ich typických znakoch si deti z farebného papiera povystrihujú: listy zelenej a kvety ružovej farby, listy červenej, žltej a oranžovej farby a plody (jablká), snehové vločky – aktuálne podľa ročného obdobia. Úloha je dlhodobá, celoročná, plnená postupne v ďalších edukačných aktivitách.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozhovor, pracovná aktivita.

Učebné zdroje: rozvetvený konár stromu, vedro s pieskom, farebný papier, niť.

JESENNÉ KVETY

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: kvety

Výkonový štandard: poznať, opísať a rozlíšiť jesenné kvety

Kompetencie: informačné, komunikatívne, psychomotorické

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti v menšej skupinke dostanú úlohu nájsť v časopisoch jesenné kvety. Tie vystrihnú a uložia do jednej z pripravených škatúl, označenej symbolom: ☺. Do druhej dajú kvety, ktoré nie sú jesenné, a škatuľa bude niesť symbol: ☹. Za pomoci encyklopédie potom spolu

s deťmi overíme správnosť roztriedených obrázkov kvetov. Po činnosti si deti podľa záujmu môžu na PC nakresliť a vyfarbiť kvety v skicári.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozprávanie, triedenie.

Učebné zdroje: encyklopédie, časopisy s kvetmi, detské nožnice, 2 škatule.

JESENNÉ STROMY V PARKU

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: stromy a kríky

Výkonový štandard: poznať, opísať a rozlíšiť stromy a kríky a zdôvodniť ich odlišnosť

Kompetencie: kognitívne, učebné, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

S deťmi pôjdeme na vychádzku do jesenného parku. Budeme pozorovať stromy a ich listy. Počas vychádzky si deti zopakujú názvy stromov. Vedeťme s nimi rozhovor o druhoch, ktoré nepoznali, a o ich listoch. Počas vychádzky zbierame z jednotlivých stromov listy, ktoré po príchode do MŠ deti roztriedia podľa toho, ku ktorému stromu patria.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: vychádzka, pozorovanie, opis, porovnávanie.

Učebné zdroje: listy.

NA HUBÁRA

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: huby

Výkonový štandard: vedieť, že huby sú jedlé a nejedlé

Kompetencie: psychomotorické, učebné, kognitívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Najskôr sa s deťmi porozprávame o jedlých a nejedlých hubách, pozrieme si ich na obrázkoch a v encyklopédiách, pripomenieme si nebezpečenstvo zbierania nejedlých húb alebo takých, ktoré nepoznáme. Zahráme sa hru: určíme si dieťa – *hubára*, ostatné deti sú *huby*, rozpíchnu sa po triede, školskom dvore, čupnú si a znázorňujú huby v lese. *Hubár* pomedzi ne kráča a recituje: „*Ide hubár do lesa, zbiera huby do koša.*“ Príde k *hube* – dieťaťu a spýta sa: „*Huba, huba, aká si?*“ Dieťa odpovie meno nejakej známej huby. Ak je jedlá, *hubár* ju jemne pohladí po hlávke a povie: „*Šup do košíka!*“ Ak je huba nejedlá, ostáva

v lese. Postupne sa jedlé huby pozbierajú tak, že sa deti chytajú za ruky a spolu s *hubárom* kráčajú pomedzi ostatné, ešte neoslovené deti a nejedlé huby.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: didaktická pohybová hra.

Učebné zdroje: obrázky húb, kartónové stromy.

ČISTÍME RYBNÍK

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: ochranárske postoje k prírode

Výkonový štandard: prejaviť vzťah a ochranárske postoje k prírodnému prostrediu a stvárniť ich prostredníctvom rôznych umeleckých výrazových prostriedkov

Kompetencie: psychomotorické, kognitívne, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Lanom vytvoríme rybník a doň poukladáme rôzne obrázky. Deti postupne *lovia/vytáňujú* obrázky tých predmetov, ktoré do rybníka nepatria – plechovky, papiere, fľaše... Zdôvodnia prečo. Učiteľka vedie s deťmi rozhovor o potrebe chrániť les, rybník... V závere aktivity deti nakreslia obrázok.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: didaktická hra, rozhovor, opis.

Učebné zdroje: udice s magnetkami, lano, obrázky rôznych vecí – odpadkov a prírodných obrázkov s magnetkou.

PLODY V JESENI

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: kvety

Výkonový štandard: poznať, opísať a rozlíšiť niektoré kvety

Kompetencie: osobnostné, komunikatívne, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Vyrobíme si kvetinové medaily, cez ktoré previažeme špagát. Rozdelíme deti do dvoch skupín. Jedna skupina si na krk zavesí obrázok s kvetom, ktorý si dobre obzrie a zapamätá. Obrázok si potom zavesí obrátený na rub. Druhá skupina detí budú hádači. Deti chodia v kruhu a hovoria riekanku o kvetoch. Hádači sú uprostred kruhu a na konci riekanky sa jedného dieťaťa s obrázkom opýtajú, aký je kvietok. Dieťa si nesmie otočiť obrázok a na základe zapamätaného začne kvietok slovné opisovať. Hádači na základe opisu hádajú, o aký kvet ide.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybová hra, slovný opis, recitácia.

Učebné zdroje: kvetinové medaily.

NA DVORE BÝVA

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: domáce zvieratá

Výkonový štandard: zdôvodniť úžitok niektorých domácich zvierat

Kompetencie: kognitívne, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Vopred si pripravíme na počítači prezentáciu v MS PowerPoint. Na začiatku deti motivujeme pesničkou *Na dvore býva sliepka naša*. Po pesničke si s deťmi prezrieme prezentáciu, ktorá je veľmi prehľadná a obrázky v nej sú reálne. Pri jej spracovaní využijeme rôzne efekty. Deti pomenúvajú zvieratá z pesničky: krava, sliepka, pes, mačka a zároveň spoločne riešime otázku, aký úžitok nám prinášajú. Ten je taktiež zobrazený v prezentácii. Deťom kladieme otázky typu: „*Prirad', čo k čomu patrí. Čo sa vyrába z mlieka? Ako sa volajú zvieratá, ktoré chováme doma? Prečo je mačka užitočná?*“ Na záver si spoločne zaspievame pieseň *Na dvore...* Deti pri spievaní piesne využívajú Orffov inštrumentár.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pozorovanie prezentácie, spev.

Učebné zdroje: prezentácia v MS PowerPoint, Orffov inštrumentár.

KTO ŽIJE V LESE A NA STROME?

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: zvieratá a živočíchy

Výkonový štandard: poznať, rozlíšiť a určiť na základe priameho alebo sprostredkovaného pozorovania niektoré domáce, lesné a exotické zvieratá, vtáky a voľne žijúce živočichy

Kompetencie: učebné, kognitívne, informačné, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Na pieseň *Vtáčik, kam sa schováš?* – deti napodobňujú let vtáka.

Postupne poznávajú vtáky podľa obrázkov, napr. vrabec, sýkorka, d'ateľ, vrana a tiež ich spôsob života. Na pieseň *Na cestičke roháč* – deti napodobňujú pohyb zvieratiek. Prezerajú si tiež obrázky voľne žijúcich zvierat, ako sú medveď, zajac, srna, líška, diviak... Na koberci sú rozložené obrázky, ktoré nie je vidieť. Deti sa prechádzajú po triede, na znamenie oslovené dieťa zodvihne jeden obrázok a určí, aké zvieratko je na ňom. Podľa toho ho položí ku krmidlu pre vtáky alebo k stromom. Krmidlo spoločne zavesíme počas pobytu vonku na strom.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: spev, pohybová aktivita, rozhovor, opis, charakteristika, priradovanie.

Učebné zdroje: obrázky, bubon, krmidlo, strom.

PRÍBEH DAŽĎOVEJ KVAPKY

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: živá a neživá príroda

Výkonový štandard: poznať, opísať, rozlíšiť prírodné javy ovplyvnené počasím

Kompetencie: kognitívne, komunikatívne, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Po motivácii o dažďovej kvapke vybrané deti znázorňujú: mraky, slnko, dažďovú kvapku.

Ostatné deti dotvárajú zvukové efekty:

- vonku začal fúkať vietor (deti mávajú rukami a napodobňujú hvizd vetra),
- prihnal mraky, tie sa zrazili a začalo hrmieť (silné tlesknutia),
- začalo poprchať (deti bubnujú prstami na koberec, najprv pomaly, postupne zrýchľujú),
- pomedzi dážď hrmí, udierajú blesky (bubnovanie a tlesknutie),

- dažďová kvapka padá na zem, do potoka, rieky (vlnenie rukami),
- prestáva pršať, vychádza slnko (znázornenie slnka),
- slnko svieti, dažďová kvapka sa vyparuje hore, príbeh sa opakuje.

Deti v dramatizácii vystriedame, rozprávanie pre zaujímavosť príbehu obmieňame.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: dramatizácia, rozhovor.

Učebné zdroje: obrázky.

ČO NÁM DÁVAJÚ

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: zvieratá a živočíchy

Výkonový štandard: zdôvodniť úžitok niektorých domácich zvierat

Kompetencie: psychomotorické, učebné, kognitívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Na koberci sú rozložené rôzne obrázky. Učiteľka opisuje vzhľad domáceho zvieratka, deti hľadajú, ktoré to je. Kto ho nájde, povie, čo všetko o ňom vie a pozná. Deti vytvoria skupiny. Každá skupina má jedno zvieratko. Medzi obrázkami na koberci hľadajú tie obrázky, ktoré patria práve k ich zvieratku (produkty) a opisujú úžitok jednotlivých domácich zvierat. Skupiny si postupne menia obrázky medzi sebou.

PH – „Na dedkovom dvore, ozýva sa tak, starý kohút ki-ki-ri-ki, sliepky kot-ko-dák.

„Na babkinej hriadke rastie ľubovník, čmeliaky tam bzučia bzum-bzum, včielky bziky-bzik.“

Stratégia výchovno-vzdelávacej činnosti: určovanie, priradovanie, opisovanie.

Učebné zdroje: obrázky.

PSÍK OCHRANCA – KAMARÁT

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: kognitívna

Obsahový štandard: domáce zvieratá

Výkonový štandard: poznať nebezpečenstvo vyplývajúce z dotýkania sa neznámych zvierat

Kompetencie: kognitívne, komunikatívne, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Návšteva veterinárnej ambulancie. Veterinárny lekár porozpráva deťom, ako sa má starostlivý majiteľ starať o svoje zvieratko, na čo nemá zabúdať, aké zásady má dodržiavať, aby bolo zdravé a spokojné. Opak – čo sa môže stať, ak sa majiteľ o svojho miláčika nestará a ten sa túla po uliciach. Aké nebezpečenstvá môžu z toho vyplynúť pre deti (choroby, poranenia...). Deti sa opýtajú na to, čo ich zaujíma, hovoria o svojich skúsenostiach so zvieratkami. Popozerajú si priestory, rôzne pomôcky a vybavenie.

Stratégia výchovno-vzdelávacej činnosti: priame poznávanie, rozprávanie, rozhovor.

Učebné zdroje: veterinárna ambulancia.

4.3 PRÍRODA – sociálno-emocionálna oblasť

ČO SEM NEPATRÍ

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: ochranárske postoje k prírode

Výkonový štandard: prakticky uplatniť návyky starostlivosti o prírodu (nezahadzovať odpady, hrabať lístie atď.)

Kompetencie: kognitívne, komunikatívne, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Po bezpečnostnom upozornení na manipuláciu s odpadovým materiálom a po motivačnom rozhovore s deťmi „*O plačúcej Jesienke*“ vedieme rozhovor s otázkami: navrhnete, ako vyčistiť školský dvor, pomenujte neporiadnych ľudí – dajte im meno, rozhodnite, ako pomôžeme pani prírode, porovnajte areál školy pred a po uprataní, zhodnoťte svoje snaženie.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: praktická činnosť.

Učebné zdroje: jednorazové rukavice, igelitové vrecká.

JESENNÉ UPRAŤOVANIE LÚKY

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: ochranárske postoje k prírode

Výkonový štandard: prakticky uplatniť návyky starostlivosti o prírodu (nezahadzovať odpadky, hrabať lístie atď.)

Kompetencie: sociálne, osobnostné, intrapersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Počas pobytu v prírode deti zbierajú odpadky, učiteľka im hovorí o ochrane prírody, o tom, ako niektoré veci v prírode sú schopné rozložiť sa a iné zase ostávajú v pôde niekoľko rokov. Na záver vychádzky si urobia experiment. V školskej záhrade zakopú do zeme v igelite rôzne odpadky a po určitom čase po vykopaní pozorujú, čo sa zmenilo, čo sa rozložilo a čo nie.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pracovné činnosti v prírode, rozhovor, experiment.

Učebné zdroje: papierové alebo igelitové vrecká.

CHORÝ ODPADKOVÝ KÔŠ

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: ochranárske postoje k prírode

Výkonový štandard: rozprávať pocity, zážitky, dojmy zo starostlivosti o prírodu a zobrazit' ich

Kompetencie: sociálne, komunikatívne, osobnostné, interpersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Deti sedia v kruhu a rozprávajú zážitky, dojmy z pobytu v prírode, ktoré zažili so svojimi rodičmi, príbuznými, ale aj spoločne v MŠ. Spoločne hrajú aktivitu „chorý odpadkový kôš“.

Deti si postavlia zo stavebnice mesto alebo dedinu. Medzi domy dajú tégliky, ktoré predstavujú odpadkové koše. Niektoré deti sa stanú smetiarmi a plné odpadkové koše vysypú. Odrazu počuť plač. To plače smutný kôš, ktorý si nikto nevšimol. S deťmi rozmýšľame, prečo plače. Pozrieme sa doň. Hrôza! Bolo v ňom nahádzané všetko možné. Vysypeme obsah koša na igelitový obrus a začneme ho triediť. Deti sa zapájajú do triedenia.

Rozprávame sa o odpade v prírode, v meste a o tom, aký je nebezpečný. Na záver aktivity môžeme využiť pracovný list, v ktorom deti individuálne roztriedujú odpad.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: vyjadrovanie, zhotovovanie, manipulovanie, rozčleňovanie.

Učebné zdroje: stavebnice, tégliky, rôzny odpadový materiál.

UMELECKÁ JESENNÁ FOTOGRAFIA

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: krásy prírody

Výkonový štandard: citlivo vnímať krásu prírody, jej čaro a jedinečnosť

Kompetencie: sociálne, psychomotorické, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Počas vychádzky do miestnej galérie deťom pripomíname, ako sa majú v galérii správať. Zároveň si všímame zmeny v parku spôsobené zmenou ročného obdobia – jesene. Čo sa deje so stromami a kríkmi, aké stromy deti poznajú. Po vstupe do galérie si deti postupne pozrú vystavené fotografie, ktoré umelec vytvoril práve v parku a ktoré zachytávajú krásy jesene. Cestou do MŠ i nasledujúci deň s deťmi diskutujeme na tému z výstavy. Zaujímame sa o ich pocity a dojmy z vystavovaných diel.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: vychádzka do miestnej galérie, pozorovanie, opis.

Učebné zdroje: dopravný terčík.

LOM – EXKURZIA

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: hodnotenie prírodného prostredia

Výkonový štandard: prejaviť vzťah a ochránárske postoje k prírodnému prostrediu a stvárniť ich prostredníctvom rôznych umeleckých výrazových prostriedkov

Kompetencie: sociálne, kognitívne, psychomotorické, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Po presune k neďalekému lomu kameňa vedieme s deťmi rozhovor na tému ochrany prírody, využitie neživej prírody pre život človeka, iné možnosti využitia kameňa, čo s lomom, keď sa skončí aktívna ťažba. Prijímame názory detí, priebežne hodnotíme a usmerňujeme ich názory, žiadame od nich nápady na skrášlenie okolia lomu. Téma má široké uplatnenie v rámci medzipredmetových vzťahov. Do MŠ si donesieme kúsky neživej prírody na ďalšie spracovanie (výtvarná výchova, záhradka pred školou, ozdoba do kvetináča).

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: exkurzia, pozorovanie, opis, rozhovor.

Učebné zdroje: vrecká na materiál, fotoaparát na zdokumentovanie a ďalšie spracovanie témy.

TAKTO SA MI TO PÁČI

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: hodnotenie prírodného prostredia

Výkonový štandard: hodnotiť prírodné prostredie

Kompetencie: komunikatívne, učebné, informačné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

V úvode aktivity dáme deťom možnosť porozprávať zážitky z exkurzie v lome. Po rozhovore si pustíme na PC prezentáciu k tejto téme, vytvorenú z fotografií, a nanovo si podľa snímok zopakujeme priebeh exkurzie. Vrátime sa k témam, ktoré deti zaujali a rozdiskutujeme ich. V závere aktivity dostanú deti možnosť namaľovať, ako by sa im páčilo prírodné prostredie okolo lomu. Čo by na výkrese nemalo chýbať a čo tam, naopak, nepatrí. Počas práce deťom pustíme CD s nespievanou relaxačnou hudbou.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pozorovanie, rozhovor, výtvarná činnosť.

Učebné zdroje: prehrávač, CD s relaxačnou hudbou pre deti *Tíško počúvaj*, JANIG, výtvarný materiál na maľovanie.

ZA ČISTÚ PRÍRODU

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: ochranárske postoje k prírode

Výkonový štandard: prakticky uplatniť návyky starostlivosti o prírodu

Kompetencie: sociálne, komunikatívne, psychomotorické, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Pripravenou aktivitou si s deťmi upevníme ochranársky postoj k prírode a zároveň vyzdvihneme prácu technických služieb, smetiarov a upratovačiek. Zdramatizujeme si chorý, smutný a znečistený potok, strom, kvet. Potom sa pustíme do upratovania areálu MŠ a okolia. Učiteľka podnecuje deti k diskusii na tému znečisťovanie prírodného prostredia. Po aktivite sa za odmenu zahráme pohybovú hru *Lezie ježko*.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: praktické činnosti.

Učebné zdroje: jednorazové chirurgické rukavice, igelitové vrecia.

ČO BY STE UROBILI?

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: hodnotenie prírodného prostredia

Výkonový štandard: prejavíť vzťah a ochranárske postoje k prírodnému prostrediu

Kompetencie: kognitívne, sociálne, komunikatívne, kognitívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Vyberieme problémové situácie, napr. také, ktoré uvádzame v texte. Dbáme na to, aby boli primerané úrovni veku a skúseností detí.

1. V lese nájdeme odhodené konzervy, cigaretové ohorky, sprej.
2. Môj kamarát bude v lese kričať.
3. Otecko si bude chcieť umývať auto pri potoku.

Pracujeme s malou skupinkou detí. Uvedieme jednu problémovú situáciu a pýtame sa detí: „Čo by ste urobili? Ako by ste sa zachovali?“ Pomáhame im nájsť primerané riešenia. Na záver deti odmeníme maľovankou s témou ochrany prírody.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: rozprávanie, opis situácie.

Učebné zdroje: obrázkový materiál o ochrane prírody, magnetická tabuľa.

AKO RASTIE STROM

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: krásy prírody

Výkonový štandard: citlivo vnímať krásu prírody, jej čaro a jedinečnosť

Kompetencie: sociálne, psychomotorické, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Na začiatku tejto hry deťom vysvetlíme, že strom je jedna veľká rastlina. Je silnejší a vyšší ako ostatné rastliny vyskytujúce sa na Zemi. Cieľom tejto hry je naučiť deti, že aj stromy a ostatné rastliny sa pohybujú. Najprv sa stočíme do klobka a tvárime sa, že sme ešte len malý krík. Kľakneme si a pažami urobíme malý kruh. Kolísaním dopredu a dozadu naznačíme, že sme malým stromčekom, s ktorým sa pohráva vetrik. Pomaly vstávame, ako keby sme rástli, a tvár otáčame smerom k slniečku. Zrazu k nám prišiel silný vietor a ako vietor fúka, stromy sa hýbu a konáre tiež. Ale vietor prestal, slniečko zasvietilo a my sme vyrástli na krásne silné stromy. Natiahneme ruky ako konáre a usmievame sa na slnko, pretože mu ďakujeme za pekný deň. Cvičenie motivujeme riekankami zo zásobníka.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pohybové cvičenie v prírode.

Učebné zdroje: školský dvor, riekanky.

PEKNÉ MIESTO V PRÍRODE

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: hodnotenie prírodného prostredia

Výkonový štandard: prejaviť vzťah a ochranné postoje k prírodnému prostrediu a stvárniť ich prostredníctvom rôznych umeleckých výrazových prostriedkov

Kompetencie: psychomotorické, kognitívne, osobnostné, intrapersonálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Učiteľ sa vyberie s deťmi do prírody. Nezáleží na ročnom období, pretože treba viesť deti k tomu, aby jej krásu vnímali po celý rok. Každé dieťa sa porozhliadne dookola a hľadá

miesto, ktoré je preň najpríťažlivejšie. Po 20 minútach sa deti vrátia do triedy a snažia sa výtvarne zachytiť svoje miesto v prírode. Miesta v prírode môžeme aj odfoťiť a pomáhať deťom vybaviť si predstavu prostredníctvom fotografií. Obrazy vystavíme v kútiku prírody.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: vychádzka, samostatná práca, kreslenie, práca s IKT.

Učebné zdroje: výkresy, pastelky, fotoaparát, PC.

NA JESENNOM VÝLETE

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: krásy prírody

Výkonový štandard: citlivo vnímať krásy prírody, jej čaro a jedinečnosť

Kompetencie: osobnostné, psychomotorické, komunikatívne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Poldenný výlet do prírodného prostredia. Prechádzka lesom – kto si všimne niečo zaujímavé, pekné, výnimočné, zvolá: „*Hola, hola, hej!*“ Skupinka zastane a pozoruje. Hodnotenie – čo sa mi v prírode najviac páči? Prečo chodím rád do prírody? S kým chodím najčastejšie a kam? Učiteľka sa zapája do hry a upútava pozornosť detí.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: priame pozorovanie, rozhovor, opis.

Učebné zdroje: využitie pobytu v lese.

ČO SA PATRÍ A ČO NIE

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: krásy prírody

Výkonový štandard: citlivo vnímať krásu prírody, jej čaro a jedinečnosť

Kompetencie: kognitívne, komunikačné, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Prechádzka s deťmi k rieke. Všimáme si okolie povodia rieky, okolité prostredie. Hodnotíme negatívne postrehy – poolamované konáre stromov, porozhadzované plastové fľaše, papiere. Pozitívne postrehy – plávajúce kačky, vtáky, vodné kvety a rastliny, zeleň, pekné

kamienky. Hodnotíme správanie sa ľudí, detí. Rozprávanie na základe vlastnej skúsenosti. HRA „na kúzelníka“. Nájdeme malú paličku, s ktorou budú deti čarovať a kúzliť. Každý vysloví svoje želania, čo a ako by sa malo v prírode zmeniť.

Pohybová hra *Do kolieska, do kolesa, chytil sa dub topoľa,*
chytili sa stromy z lesa, do kolieska do kola.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: pozorovanie, hodnotenie, komunikácia, rozhovor, priame zážitkové učenie.

Učebné zdroje: príroda.

NA MALÝCH OCHRANÁROV

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: ochranárske postoje k prírode

Výkonový štandard: prakticky uplatniť návyky starostlivosti o prírodu

Kompetencie: sociálne, psychomotorické, osobnostné, učebné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Každé dieťa si donesie z domu staré rukavice.

Deti sa rozdelia do skupín:

- tie, ktoré dostanú vedierka, budú zbierať papeky, kamene, papiere (odpadky sa vysypú do fúrika),
- tie, ktoré dostanú metličky, budú zametať,
- tie, ktoré dostanú hrabličky, budú hrabať lístie popri chodníkoch a pod stromami.

Po práci zhodnotíme, koľko odpadu sa nazbieralo do fúrika.

Po umytí rúk si zahráme hru *My sme sestry veselé,*
my sa rady bavíme.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: praktická činnosť, kooperácia v skupine.

Učebné zdroje: rukavice, vedierka, hrabličky, metličky, fúrik.

MY SME MALÍ OCHRANÁRI

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: ochranárske postoje k prírode

Výkonový štandard: rozprávať pocity, zážitky, dojmy zo starostlivosti o prírodu a zobrazit' ich

Kompetencie: sociálne, psychomotorické, komunikačné, osobnostné

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Opis obrázka – rozhovor o tom, ako sme pomáhali v starostlivosti o prírodu. Deti sú rozdelené do skupiniek. Každá skupina spolu namaľuje na veľký formát papiera jesennú prírodu (stromy, listy, trávu). Potom každý individuálne nakreslí postavu vykonávajúcu pohyb s náradím (vedierko, metlička, hrable). Hotovú postavu vystrihne a nalepí na veľký formát papiera svojej skupiny. Podľa potreby dolepujú skutočné listy, papiere, malé konáriky.

Pohybová hra na záver: *My sme smelí mravčekovia.*

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: opis, rozhovor, maľovanie, kreslenie, strihanie, lepenie.

Učebné zdroje: obrázok, farby, štetce, pastely, nožnice, lepidlo.

ZVIERATKÁ UPRATUJÚ LES

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: hodnotenie prírodného prostredia

Výkonový štandard: prejaviť vzťah a ochranárske postoje k prírodnému prostrediu a stvárniť ich prostredníctvom rôznych umeleckých výrazových prostriedkov

Kompetencie: komunikačné, psychomotorické

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Učiteľka rozpovie deťom vymyslený príbeh o zvieratkách, ktoré sa rozhodli upratať les, pretože ježko si na rozbitej fľaši porezal labku. Dramatizácia – deti majú na hlavách čiapky zvieratiek. Na koberci učiteľka švihadlom ohraničí potôčik, porozhadzuje rôzne predmety, ktoré do lesa nepatria, ale aj patria. Zvieratká chodia, učiteľka rozvíja tému. Deti zbierajú predmety a triedia ich na dve kopy. Jednu kopy vyhodia do koša, druhú nechajú v lese. Hudobno-pohybová hra na záver aktivity: *Lezie ježko, lezie v lese...*

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: dramatizácia, triedenie, komunikácia.

Učebné zdroje: čiapky zvieratiek, rekvizity.

TRIEDIČI ODPADU

Tematický okruh: Príroda

Vzdelávacia oblasť: sociálno-emocionálna

Obsahový štandard: ochranárske postoje k prírode

Výkonový štandard: prakticky uplatniť návyky starostlivosti o prírodu

Kompetencie: psychomotorické, učebné, kognitívne, sociálne

Opis priebehu edukačnej aktivity:

Les je miesto, kde žijú zvieratá a kde si ľudia boli opekať, no nechali po sebe neporiadok. Deti sa po motivačnom rozprávaní v úvode aktivity zmenia na zvieratká a začnú upratovať svoj ľudmi znečistený les.

Ježkovia – triedia papier do modrých košov.

Medvede – triedia plasty do žltých košov.

Zajkovia – triedia kovy do červených košov.

Les je opäť čistý a krásny. Zvieratká sa postarali o to, čo človek svojou nerozvážnosťou zanedbal. Po triedení sa porozprávame o tom, čo sa ďalej robí so smetím. Rozhovor s deťmi o odpadkoch: Čo sa deťom najviac páčilo? Prečo z lesa zbierame predmety? Prečo chodíme do lesa? Ako chránime les? Spoločne si zopakujeme báseň *Ochraňujme prírodu*.

„Že je dobré triediť smeti, vedia už i malé deti.

Papier sem a sklo zas tam, na toto si pozor dám.

Z papiera je nový zasa, funguje to, to je krása.

Z črepín budú nové veci, pomáhajme pri tom všetci.

V lese nesmieš plašiť vtáky, odhadzovať papier dáky.

Nie si v lese predsa sám. Tíško kráčaj, nekrič tam!

Zvieratká sú rady v tichu, v čistej hore, pri rybníku.

Odvdáčia sa, budú rady, špina, hluk im veľmi vadí.“

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti: triedenie, rozhovor, opis.

Učebné zdroje: rôzne predmety z rôznych materiálov, čiapky zvierat.

ZÁVER

Vek dieťaťa od jeho narodenia až po vstup do základnej školy má svoje osobitosti a špecifiká. Je to obdobie, ktoré má veľmi veľký význam najmä z hľadiska pôsobenia a ovplyvňovania nielen dieťaťa samotného, ale aj jeho momentálneho a budúceho vývoja.

Obdobie predškolského veku je veľmi dynamickou etapou, v ktorej dieťa prechádza množstvom vývojových zmien. Materská škola sa stáva miestom, kde je dieťaťu zabezpečená odborná starostlivosť a sú vytvorené podmienky na jeho telesný, duševný a sociálny rozvoj. Je to prvá inštitúcia, ktorá poskytuje dieťaťu systematickú, organizovanú a cieľenú výchovu a vzdelávanie.

Na to, aby učiteľka mohla vytvárať optimálne podmienky pre spontánne alebo cieľené hry detí, musí hre v prvom rade porozumieť, aplikovať ju do edukačného procesu plánovaním a následne ju realizovať. Preto by sme mali venovať dostatočnú pozornosť jej obsahu a priebehu. To vyžaduje uplatnenie odborných znalostí pedagóga a jeho kompetencií. Ponechaním najzákladnejšej súčasti života detí, ktorou hra nepochybne je, sa nám podarí zachovať spontánnosť a prirodzenosť detského učenia s rešpektovaním osobitosti každého jedinca. Je to jedna z možností, prostredníctvom ktorej deťom zabezpečujeme možnosť napredovania a rozvíjania sa. V hre nám dieťa odkrýva svoju identitu a zároveň zostáva samo sebou.

Všetko, čo sa v oblasti predprimárneho vzdelávania deje, má byť zamerané na dieťa a jeho celostný rozvoj a harmonický vývin. V predloženom edukačnom materiáli sme sa snažili zosúladiť praktické skúsenosti s teoretickými poznatkami, a tým sprostredkovať rôzne možnosti využitia aktivít s jesennou tematikou v edukačnom predprimárnom procese.

Veríme, že týmto edukačným materiálom prispejeme k tomu, aby začínajúci pedagógovia a učitelia s praxou obohatili svoj pedagogický rozhľad o nové námety, inšpiráciu a možnosti využitia hier a edukačných aktivít vo svojej namáhavej práci.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

- BARTÚNĚK, D. 2001. *Hry v přírode s malými dětmi*. Praha : Portál, 2001. ISBN 80-7178-539-3.
- CLAYCOMBOVÁ, P. 1996. *Školka plná zábavy*. Praha : Portál, 1996. ISBN 80-7178-069-3.
- D. PIKE, G., SELBY, D. 2000. *Cvičení a hry pro globální výchovu 2*. Praha : Portál, 2000. ISBN 80-7178-474-5.
- DOUŠKOVÁ, A., KRUŽLICOVÁ, M. 2012. *Edukačná aktivita a zážitkové učenie v materskej škole*. Bratislava : Pro Solutions, s. r. o., 2012. 89 s. ISBN 978-80-8139-004-3.
- FULOPOVÁ, E., ZELINOVÁ, M. 2003. *Hry v materskej škole na rozvoj osobnosti dieťaťa*. Bratislava : SPN, 2003. ISBN 80-10-00002-7.
- GRABBETOVÁ, R. 1999. *Zahrajme sa spolu. Knižka plná hier*. Bratislava : Mladé letá, 1999. ISBN 80-06-00963-5.
- HAJDÚKOVÁ, V. a kol. 2009. *Metodika na tvorbu školských vzdelávacích programov pre materské školy*. Bratislava : Metodicko-pedagogické centrum, 2009. ISBN 80-901145-3-9.
- KLAČKOVÁ, J. 1995. *Otcovia a mamy, podďte sa hrať s nami alebo zázračný svet hier pre deti predškolského veku*. Banská Bystrica : Vydavateľstvo eMca, 1995.
- KOPINOVÁ, L., RUŽIČKOVÁ, T., DAMBORÁKOVÁ, V. 2004. *Hudobná výchova pre 1. ročník základných škôl*. Bratislava : SPN, Mladé letá, 2004.

- LYSÁKOVÁ, M., KOPINOVÁ, L., PODHORNÁ, A. 1989. *Piesne, hry a riekanky detí predškolského veku*. Bratislava : SPN, 1989.
- MIŇOVÁ, M. 2003. *Pohybový program pre deti materských škôl*. Prešov : Rokus, 2003.
- ROVNÝ, M., KABÁČOVÁ, B., GRANEC, K. 1986. *Pohybové hry detí predškolského veku*. Bratislava : SPN, 1986.
- SMITH, CH. 1994. *Trieda plná pohody*. Praha : Portál, 1994. ISBN 80-7178-097-9.
- SRNKOVÁ, M. 2010. *Zborník hier a cvičení zameraných na rozvíjanie komunikačných kompetencií detí predškolského veku*. Zvolen : Spoločnosť pre predškolskú výchovu, 2010.
- Štátny vzdelávací program ISCED 0 – predprimárne vzdelávanie*. Prievidza : Patria I., spol. s r. o. ISBN 978-80-969407-5-2.
- VONDROVÁ, P. 2005. *Výtvarné námety pre štyri ročné obdobia*. Praha : Portál, 2005.
- VOPEL, K. 2007. *Skupinové hry pro život 1*. Praha : Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-286-7.